بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټې په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغـو بـې درکـه پښـتنو پـه نـوم چـې تـر مـودو مـودو پـه خپـل وطـن کښـې بـې درکـه دي- او خويندې، ميندې يې د راتلو لارو ته ګوري-

په تا به بوټي زرغونه وي
زۀ خواره هيله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم	:	سکروټي په ايرو کښې
لیکوال	:	محمد خلیل مهجور مسید
اول چاپ	:	۲۰۲۱م
کمپوزنګ	:	رياض ساحل(03412311323)
ټائټل	:	حمد الله (خوازه خېله بازار،سوات)
شمېر	:	۱۰۰۰
بيعه	:	۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- يونيورسټي بک ايجنسي پېښور
- اباسين کتاب پلورنځايي (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرزاېنډبک سيلرز ډېره اسماعيل خان
- عبدالله بک ايجنسي بولان مارکېټ ټانک-خېبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرليک

بسم الله الرحمٰن الرحيم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل داى - " د لمر پۀ وړانګو کښې د ټوپې بلؤل کار د حماقت داى" بېشکه ساده توب خو خود داى چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او يو څوک پۀ ورغوي د ټوه ګي ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د يو ادنا وګړکي تاثرات د يو لوړ ادبي شخصيت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د يو چا په ژوند ، شخصيت،علوميت او چوپړ ليکنې هسې هم مشکل کار داى او بيا چې يو زده کوونکى د ښوونکي په حقله يا مريد د خپل پير په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بيا چې د هاړ تاودۀ سبا ، بېګا وي او پۀ هسې تاودشت کښې په ايرو کښې د سکروټو چڼؤل وي - خولې څۀ چې لکه د اهنګر په ټټۍ کښې د اوسپنې ويلوَل دي -

موږ د غرونو خلک يو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد يو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بيا مو اول د لارې تعين کولو چې له کوم لوري به خېژو-

د عليقدر محترم زما پير او غايبانه استاد محمد خليل مهجور صېب شخصيت هم هغه لوړ غر داى چې سړاى وارخطا کوي چې د شتمن شخصيت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عاليقدر محمد خليل مهجور صېب پېژندګلوي زموږ و خلکو (وزيرستانيانو) ته څۀ خاص اړتيا نۀ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامۍ سره زموږ واړۀ زاړۀ بلد دي- البته د وزيرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې عليقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علیقدر خپل نوم محمد خلیل دای په کلي - ګاونډ کښې د استاد خلیل یا ډاکټر خلیل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې یې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړای دای-مهجور صېب په قام مسید/ ماسید دای-په ماسید کښې منزای دای او بیا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبیله سره تعلق لري- د وزیرستان په منځنۍ منطقه ډیلې/ شنکۍ کښې یې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نومورې اروابناد محمد یعقوب خان په دیني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عالیقدر مهجور صېب نیکۀ چې وزیرستان کښې د "ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو یۀ لوی ولي الله تېر شوای دای- همدغه لامل دای چې پۀ ګړده منطقه کښې د علیقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بیا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنی ښوونځی) کښې پاتې شو او د هایي سکول (عالي ښوونځی) کانیګرم نه یې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ یې د ټانک کالج (پوهنځی) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بیا کال 1969 کښې یې په واڼۀ کښې د ډسپنسر د تربیې سند واخیست -

د ډسپنسر د تربیه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خېبر ایجنسۍ کښې په دارالمعلمین / ایلیمنټري کالج کښې داخله واخیسته او په تکمیل یې په کال 1971 کښې د نوښار تحصیل اضاخېل کښې په حېث د یو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بیا د ښوونکي په حېث وزیرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلومیتره نژدې هایي سکول شنکۍ کښې یې د درس او تدریس کار پېل کړو- هغه د تدریس په علومو کښې د سي ټي او بي ایډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخيستي دي - مهجور صېب تر ريټايرمنټ پورې د درس او تدريس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بيا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخيست-

عليقدر مهجور صېب د درس او تدريس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه يو تکړه منلے حکيم او طبي ماهر هم داى د کلي په خوا کښې د " ډيلې بازارګوټې" کښې يې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګړد وزيرستان ىوه توره سيلۍ راغله او وزيرستان ړنګ شو- مهجور صېب هم لکه د نورو کليوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعيل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو اميد يې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته يې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبوډۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مريضانو ته ورکوي-خداى متعال ج دې صحت ورکړي چې له قبضه يې تر ډېره برخمن و اوسو- آمين

مهجور صېب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري يې پېل کړې- عليقدر اولنى نظم د ۱۴ اګسټ پـه ورځ کال1964 کښې د ‹د آزادۍ پۀ ورځ› سرخط لاندې ماډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضايعه شوې ده - عليقدر وايي پۀ زرهاو اشعار يې د نژدې تېر وختونو ستر زيانمن جنګ او جدل لامله ضايه شؤل- او يوه حصه يې بچ پاتې شوه - چې هغه يې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب داى - البته څۀ مواد داسې هم شته داى پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېداى شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

پۀ دغه شعري ټولګه "سکروټې په ایرو" کښې د هغو زمانو لیک هم شته دای چې علیقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکای ؤ-د هر زمان یو ځانګړای خپل انداز وي چې د ګرډ ژوندون احاطه کوي-د یوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز یا انداز تر تاثر لاندې رادرومي- استاد مهجور صېب د خپل دور یو تکړه او ځیرک شاعر دای - د علیقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او پۀ ډېر ښکلي انداز کښې یې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت پۀ تېرېدو بدلون یو قدرتي عمل دای همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلیږي را بدلیږي-

د علیقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب یې خوندور دای عام فهم لیک یې کړای- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر یې لیکلاي - ده تر خپله وسه کوشش کړای چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګای شعر نۀ ولیکي - مهجور صېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زیات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړای چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پېغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه یا هدف د قام اصلاح ده- ځان ښوونه یا داسې شاعري نه ډډه کوي چې د قاموسونو له سینو را ایستلې، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه یو معلم پاتې شوای او د پنځو ژبو معیاري پښتو ،اردو ، عربي، فارسي او انګلیسي لیک لوست کښې پوره مهارت لري -

د علیقدر مهجور صېب په لیک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب دای - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت پۀ حواله د قیود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه خومره چې نني وختونو کښې لکه د "ینګې" پړای ترېنه جوړ شوای دای- دا وجه ده چې د علیقدر مهجور صېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسيک دور اثار جوت ښکاري- عليقدر له اوياو بره عمر کښې راهي داى ځکه و سپېڅلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شواى- لهذا په کتاب کښې به پخوانى رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ داى چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ داى خداى متعال ج دومره استعداد ورکړاى چې د منثور او منظوم ليک پۀ هر صنف کښې يې طبع ازمايي کړې حتا چې ازاد نظم او د هايکو غوندې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سيلۍ د عليقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ واى ماتې کړې-

دلته که زۀ د يوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ ياد ذکر نه وکړم- لوى خيانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د عليقدر د عمرونو ليکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټينګار راباندې وکړ-چې وزيرستان ته لاړ شې زما د کور زيارت هم وکړه که زما کوم ليک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته يې را وليږه- خداى توفيق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هديره کښې ولاړ يم د کور ديوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجاى ماتم کوي- د عليقدر د ناستې ځاى/ کوټه زنځير مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنيا کښې سړاى ګډ شي-لکه څوک دې چې درياب ته ور ديکه کړي او د اوبو پۀ څرخني کښې راګېر شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندي -د عليقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واينو/ اينو زور ؤ- زياتره کتابونه واينو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې وروړې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوى شو - ځينې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران څاڅکي را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ويلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته په برخه کښې و رسیدل -

د علیقدر فقط یو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حیات اباد/ پېښور په یوه روغتون کښې لیکلای وۀ چې علیقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لویې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې علیقدر مهجور صېب له کال 1965 راهیسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت یې په خپلو زرینو خیالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لویه سانحه ده چې د یو لیکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که یو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د علیقدر مهجور صېب د دغې لویې ادبي اثاثې په ضیاع که موږ د هغۀ د لیک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله یې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د علیقدر مهجور صېب کوم چاپ اثار نشته البته غېر مطبوعه مـوادو کښې د "جامـدین کاکا لیکونه" د وزیرستان د آزادۍ پـه زیـار او قربانیو یو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او یوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د علیقدر شعر او شاعري ډېر اړخیزه ده -د جلا جلا رنګونو یوه شنه سره زرغونه ده- د دینیت ، قامیت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د ژګیروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانیت یوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صيب د هر اړخيزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو، لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخيستلای-

عليقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصديت او پيامبرۍ صفت ځرګند او واضح ساتي - د بېځايه هرزه ګويۍ- مبالغې او صنايع و بدايع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - عليقدر وايي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخيل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د يو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توريو کښې ژباړلو ته اړتيا نۀ لري -

ځواني د هر چا ميراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کيدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښايسته عمر دای چې تر اخره يې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صيب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دويمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې يې قطعات او هايکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صيب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

عليقدر غزل هم داسې ليکلي چې په هر بيت يې ځانته مقاله ليکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قاميت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زياتره غزل يې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي يې اسان مګر په معنا ترينګلي کارولي دي -ګويا غزل يې هم انقلابي دي -

يوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه خـو مـې خيـال د پـاتې شـويو ارمـانونو سـاته
ډېر پـوره شـوي دي مرګيـه بـس يـو څـو پـاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او يادونو په باب وايي:

يـو ښـکلې بـاب شـي د تـاريخ تـرې جوړېدلای اشـنا
دومــره قيصــې د رڼګــو پنګــو هــديرو پــاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تيره و وهله - وايي :

مـا تـه پـۀ کومـه خلـۀ پېغـور د بې ننګـۍ را کـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي

بل ځای ورته وايي:

سـتا د کـوټ او پتلـون قـدر د خـان زويـه دلتـه نشـته
چې جامـه يې د پښـتون وي کـه شـپانۀ دي قـدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوټمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وايي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو يوســـې
د دې دنګــو دنګــو غرونــو غلــۀ هــم شــته دي

کله کله د رومانيت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ښېخي په پړدو کښې خوندي دای لکه وايي:

روغ ســـړای يمـــه پـــه څـــه نـــۀ يـــم دلبـــره
خـــو پـــۀ زړۀ د ننـــه ښـــه نـــۀ يـــم دلبـــره

چـــې مهجـــور دې لټـــوي تـــۀ نـــۀ مونـــدېږې
چـــې مـــې غـــواړې بيـــا بـــه زۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

د رقيب تنګ نظري يې په ګوته کړې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب ژاړي چې مهجور او جانان یو ځای
دۀ پۀ سترګو دي لیدلي سره ګرځي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

ما چې زلفې یادې کړې سپین مخي راته وویل
بیا ګوره په سپینه ورځ د شپې خبره و نۀ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وایي:

وژل چې د مېږي ملا صاحبه ګناه بولې
روا شو قتلؤل ستا پۀ تقریر د هغو خلکو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وایي:

د ګلونو لَو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا پۀ ما کوي دا څۀ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وایي :

غریب بنیان کښې هم خولې دای تۀ خپل کوټ وګوره
دا پۀ ګرمۍ کښې پۀ غریب پورې خندا نۀ ده څۀ ؟

ستاد پنځوستورو هوټل کښې شته شراب او کباب
وچه ډوډۍ ما له تنبو کښې هم روا نه ده څه ؟

د پښتنې خورکۍ پۀ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي او داسې منت زارۍ کوي-

خورې پښتنې بې ستره مه ګرځه پېدا کړه
کومه غېرتي جذبه چې وه ملالـه ترور کښې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو پۀ قصور کښې
ورو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزیرستان تاریخي حماسي وختونو ته یې هم اشاره کړې او خپل اتلان یې نازولي دي- وایي:

خونــد ؤ د غـــزا د تېـــرو تـــورو پـــۀ پړکــــار کښـــې
پـروت چې شـهیدان وو سـرې سـیورې د پرېغـل کښـې

د وزیرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه دای او غالباً د هر غزل په یو نیم بیت کښې یې ذکر کړای دای - وایي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګران وزیرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـای چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وایي:

زړۀ دې کـاڼی دای ظالمـه څه بـې وختـه دې تیـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني یـې ګـوره دا زلمـی د مرګـي نـۀ دای

د پښتون په وېش یې زړۀ آرې دای- وېش کوونکي ته داسې وایي:

د پښـتون پـۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شـــابه زور ورکـــړه تورمخیـــه خپـــل د بـــوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرۍ د باباګانو ژړا خوبونو کښې ویني- وایي:

مـا خـوب لیـدو چې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــۀ دا خبـــره سمدســـتي روح د حمـــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بـدحالۍ لـه واکدارانو پوښـتنې کوي او پېغـور ورکوي- وایي:

د کشـمیر ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ دای جـاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلـم بې زبـان یـې کـه نـه؟

او بل ځای بیا د پښتونخوا و بدبختۍ ته اشاره کوي او وایي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا کړې د دین په نامه بڼه چا د دنیا په هیله
چا نه دې و ژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګویان دای چې:
غم د خپټې دای د قام په نوم اخستی
د وطن هر یو واکدار ته فکر وکړه

د وطن غنم پلوري جېبونه ډک کړي
ووڼ دې ورکړو اوس دا پلار ته فکر وکړه

د علیقدر په غزلو کښې پند او نصیحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړای - وایي:
احترام د هر سړي کوه مهجوره
خو د هر سړي نه پلار مه جوړوه

بل ځای د راز خوندي نهٔ ساتلو په باب وایي:
د راز ورغومي به دې شي ټول د لېوانو خوراک
د زړهٔ له شپول دې د رازونو که رمې و ایستې

بل ځای د دنیا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وایي -
رنګ ځلې چې ګورې نو بیا دومره فکر هم کوه
دا هم د چا ښکلي وجودونه وو چې خاورې شؤل

د وخت پاخه متلونه یې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي یو ځای کښې لیکي:
چې ژنهای مشر شي د کلي تباهي له بس دای
ژنې د کلي شؤل مشران اورونه ولګېدل

د نننې دور خودغرضۍ او ځانځانۍ ته یې ډېر عجیبه توري موندلي دي ته به وایې په آب زر نویسته دي- وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــــدس د هـــر تـــرون دومـــره خیـــرن شـــو
چـــا تـــه "خپـــل" وئـــیلے نـــۀ شـــمه شـــرمیږم

د پښتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -یو شعر کښې وایي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مـــه مـــې ږده پـــه داســـې ســـر چـــې ټيټـــوي مـــې"

علیقدر مهجور صیب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وایي:

چـې ویـر د وران وزیرسـتان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــۀ غـــزل نـــۀ وي

بل ځای بیا په لوستونکي ټينګارکوي چې زما لیک و نورو ته هم ورسوه- وایي:

خپـــل یـــې و لـــولئ او بـــل تـــه یـــې هـــم ورســـوئ
قیصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـه وي

او بیا همدغه غزل کښې د ګرد افغانیت په باب لیکي او ذکر یې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـــوکرۍ تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چـې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربـوان تـه لاس اچـوي د ګـړدې بدبختۍ سرغنه یې نوموي او ورته وایي:

لاړل ســـــتا بچـــــي ســـــبلونو د لنـــــدن تـــــه
شـــاګردان دي پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهاجرت پـه بـاب ښخـي زیـات خفـه دای او ځان ته پیغورجنې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل "بوړي" ټوپک په خوا کښې مړۀ وای
خو مونږ له توپو تښتېدلي نه وای

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خورېې خورزۀ خور مې ليدلي نۀ وای

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختيو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

يا خو د وخت د سامري د غوا بچای مه پرېږده
او يا ګيله پۀ خپلو څښو هاروني مه کوه

په وزيرستانی لهجه کښې يې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل يې ليکلي دي:

د وزيرستانی لهجې دې يوه غزل مقطع کښې وايي:

ميدون دې مينې کشې بې خوفه بې خطره ګرځې
مهجوره تل کوي بې تيرې ننګيولي مشقينه

مهجور صيب په پښتو ميئن شاعر دای هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

يو جماعت راته پکار دای د پښتو د تبليغ
يو څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

بل ځای بيا وايي:

زياتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کول هم
ليکو، لولو او وايو پۀ پښتو کارونه کيږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وايي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزیرستان د راتلونکي په حواله خوشبين نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

پهٔ ګران وزیرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرهٔ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره پهٔ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکت ويني د قام بربادي وينې د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بيانوي- وايي:

چې زړهٔ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګرد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظـم "تېـره ورځ" کښــې مهجـور صـېب د تېـرې ورځــې نـه روړداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غـلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صېب يو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهـور خلکـو د سـپېرۀ نصـيب پـه بـاب پوښـتنې شـوې دي چې کله بـه لـه بدبختيو برات وومومي -

"اوس مه راځه لاليه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژونـد تـه اشـاره ده چې يـو پښـتون خپـل محبـوب تـه ټينګـار کوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار يم تۀ مه راځـه تـۀ راسره ځان پـه بدبختيو کښـې مه شريکوه-

د مهجور صېب يو اوږد او شاهکار نظم " د پربغـل پـۀ تنـاظر کښـې جنوبي وزيرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د بـاتورانو" کښـې وزيرسـتان تـه مخاطب شـواى داى - تـاريخي حـوالې دي پکښـې او د پربغـل د جګـوالي پـه تناظر کښې د قام د ارادو چګـوالاى غـواړي - او لـه پـردو يـې آزادي مطلـوب ده-

دا رنګ يو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزيرستان ته دعا او خواسـتونه " چې پخوانى نظم داى چې هغـه وخت وزيرسـتان د بـدبختيو تـورې سـيلۍ نـه وځبولاى- دغـه نظـم کښــې مهجـور صـېب و خپلـو خلکـو تـه خواسـتونه کـړي دي د جوړښـت او يووالي خبره يې کړې ده- بلا مبالغه يو اعلا نظم داى -

"د آزادۍ پـه ورځ " سـرخط لانـدې نظـم کښــې د يـوې بـورې مـور روداد بيانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهيد زوى پسې ژړا کوي- داسې تورې يې کارولې چې د کاڼي زړه هم نرمولاى شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر ټکای نارې وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غټانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه " سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صېب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یوګړدبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار رښتونی دای او دا ملنګ زموږ ډېرو خلکو پېژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جېب کښې کلدارې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صېب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک يې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي يو لېوني په مرګ يې نظم ليکلای دای "د لېوني پهٔ مرګ"- دا دومره تريخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو يادونه دي چې عليقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز يوه نمونه نظم دای چې مهجور صېب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

يو بل نظم "غمژن اختر" کښې عليقدر د غمجنو کورنيو په باب ليکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځيان انډيا زنداني کړي وو- د زندانيانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر يقينې صورت حال جوړ ؤ-د دغې وختونو اختر دوي څنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"يو شاعر ملګري ته وصيت" کښې عليقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب يو شاګرد ته ليک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شايد هغه ملګرای يا شاګرد يې اخته دای او دغه کتاب يې د عملي کړنو ژونداي ثبوت دای ي- ان شاءالله

يو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صېب هغه زمانه کښې ليکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د څوکې بازه " سرخط لاندې ليکلای نظم اوږد دای او ډېر عجيبه انداز کښې يې د وزيرستان خلک مخاطب کړای - د يو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پايه پورې سترګې نهٔ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صېب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صېب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و وینې-

دا ډېر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې د ے د اتم ټولګي طالبعلم وُ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا بېخونده نۀ دي لنډي ببتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پوی د ژوند پۀ نه بیګا نۀ پۀ سبا شؤم
ان تر دې چې کم و بېش زۀ د اویا شؤم

د ځوانۍ ارمان سلګۍ وهي پۀ زړۀ کښې
د ځوانۍ ارمان کؤمه چې بوډا شؤم

بل ځای کښې ډېر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وایي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــورې تـــــه لالــــچ د دولــــت مــــه راکــــوئ
زمــــــورې دا خپلـــــه غریبـــــي ښــــه ده

نــــور مـــو لـــه کــاره پــــۀ جلســو مـــه باسـئ
زمــــــونږ دا خپلـــــه مــــزدوري ښـــه ده

علیقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل يې ځواب نۀ مومي-
د وزیرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې يو کلیوال سره خبره سپینوي-

یـــو تربـــور مـــې پـــۀ" تورمانــدي " کښـــې خبـــره وکـــړه
کـور کښې دې مړۀ وای خو چې دومره لرې تللي نۀ وای
مــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نــــۀ یـــو
وې يې چې کـور د مرګـي رنګ کړې چې ښاغلي نۀ وای

بل ځای بیا پېغور جنه کښې وايي-

چـــې پښـــتو د کلیوالـــو پـــۀ شـــان نـــۀ کـــړې
بیــا پښــتون چــې ځــان تــه و نــۀ وایــې ګــوره

د" ترلـــې" مـــې د کمخـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســــتا دا ښـــکته للېـــدلي بریـــت تربـــوره

کله کله د زلمیتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وايي:

پـــلار تـــه دې وایـــه چـــې انکـــار و نـــۀ کـــړي
پښـــــتون زلمــــــے یمــــه زۀ مـــــړي کــــؤم

خـــو زۀ هغـــه پښـــتون هـــم نـــۀ یمـــه چـــې؛
پـــۀ ســـرو منګؤلـــو پـــۀ تـــا پـــړي کـــؤم

کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه يو ځای وايي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وې چې ښۀ د کار خلک دي
د ښۀ کردار، د ښه ګفتار خلک دي
جانان مې رو غوندې پۀ غور کښې ووې
"دا شاعران هم ښۀ وزګار خلک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هايکو يو بېخي نوای انداز دای د منظوم ليکنو- پوهان وايي د جاپان تخليق دای-

عليقدر مهجور صېب په دغې نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېيلای دای او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث يوه هايکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-

کوشليې ځووني زيبېره پګړۍ دې پۀ سر
داسې کشيژي لکه ولېژدې چې
پۀ دواکي جېنګ دې منې زيبرې ګېډۍ

په پای کښې به دومره ووايم چې د روغ بادشاه خيال صېب د نظم يو بېت دای " کاش چې ويجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ وای "کاش چې پښتون نۀ وای"

زۀ وايم کاش چې د مهجور صېب په وزيرستان کښې او بيا پۀ منځنې وزيرستان کښې زېږون نۀ وای ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوړه، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر اديب پکښې د ما في الضمير اظهار نۀ شي کولای دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري يا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زمونږ دغو بېخونده تربتو رسمونو رواجونو زمونږ د مهجور صېب غوندې ډېرې قيمتي ملغلرې ضايعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کیږي او د بر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکړه د تخلیق خاوندان راڅخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم د بر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پیغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې ووایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته تورې پنجې و رسي-

د ادب یۀ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهـــــــان دخپلـــــــوی کـــــــور دای
ځانځـــــــانی لــــــره خـــــو ګـــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلومیار ماسید
ډېره اسماعیل خان/ پښتونخوا
28م جولایي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زهٔ څومره پېژانهٔ

بسم الله الرحمن الرحیم

دا دې 89-1988 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اړډر وشهٔ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هايي سکول شنکئ بندې- دغه وخت دې شنکئ هايي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نيبيهٔ/ماما قدرمن او ګرون محمد دين صاحب وهٔ چې په قوم نظر خېل داى - زه نواى نواى وهٔ او دا علاقه شې هن بالات نهٔ وهٔ - ايستوذون بندې مې نظر اچووهٔ- چې پهٔ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې يو غايبونهٔ خوشبويي او پيژندګلي احساس روته کېدهٔ ماما مې تعارف ورته کووهٔ چې دا نورعالم داى دا هن يو شهٔ شاعر داى- هغه ريځې نه ووم پيژندګلي سره وشوه او بيا دې سفر او پرادې کلي وطن واختيري مې په دهٔ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګراى مې ميندلي چې زه دې دهٔ او داى دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژهٔ تروهٔ ووم سره وېشل- دهٔ مو ته اول وور دې "راپک" خداى بخشلي بندې ليکلاى نظم تېر که چې په دغه کيتوبهٔ شې هن شته داى- ډېر زيوت ځينې متاثر شوهٔ او ډېر زيوت خوند يې روکهٔ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دې مهجور صاحب په شخصیت بندې لیکل کاوۀ- اول خو داسې مناسب ټکي نه مینداوۀ او بیا که میندل هن شي پته نشته دای -دای ووی قبیل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصیت رڼا ربځ دو کیمه سیوره - تیاره یې په شخصیت نشته ،سپین ، صادق، همدرد ، زړسوبیان ، دې خور غریب یور ملګرای ۀ دې خپل پردی غمخورای، دې خپلې زمه ووری پابند ، پرهېزګار، او سخي سړای وۀ، تل انصاف خواشَوینکای وۀ- مو په سکول شې دای یادګېرنه کړای وۀ چې سنیئر/جونئیر ایستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعلیمي تکړاوولای خدای ډېر ویر وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حواله څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووی وشولې- دې سکول بچیون بندې یې ډېر قدر وۀ او خدای داسې رعب ویر کړای وۀ چې دې سکول په ګېټ وو رو نناوتلې یوه خاموشې وو جوړه شوه یوۀ بل وو سره وېل خلیل صېب روغای ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ویلې نۀ وي چې دا پوس ټولې خوبۍ خدای ویر نصیب کړیې وې -

ډېر محنتي او مخلص ایستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپل پردي پیرډ ایسوب نۀ دای کړای چې کلاس شې وو ایستوذ نه وۀ په خپل مخ وو ویر نناوتلې او سبق وې بچیون ته ویلې-

مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصیت لري-

دې سکول نه علاوه دې دۀ پرایوېټ کلېنک هن وۀ چې موسپېشین نه بعد وو یې خلوصاولې- خو دای مو چېرې نه دای لیدلای چې سکول ټایم شې کلېنک ته تللای وي حالانکې دې سکول ټایم شې وو هن بیمورون دې سکول په چاردېواري رو بدال وي انتظار ووی کووۀ خو دۀ کله هن پېرډ نه پربیاش- البته که چېرې وې داس موقع میندله چې فارغ وو وۀ ایستوذون وو موجود وي بیا وو کله کله بیمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خدای یې لوس شې شفاء اچولیې وه- دې میډیکل پرېکټس نه علاوه دای یو ډېر مشهور حکیم هن دای چې دې حکمت دې شهرت نه یې ډېر لرې لرې خلق خبر دای-
جامې ډېرې دې چې قلم یې بیان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه یې وچیژي-
دې مهجور صاحب کورنۍ یوه لویه دیني کورنۍ دو- دې دۀ نیکه خدای بخشلای یو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-
دیاته وو دې یوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې دای دې یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري او دې میژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قیصه هن ډېره کمه دو لیا دې نشت باروباره دو - هغه یو قومي ملي پاشتین او مذهبي شاعر دای- خو بیا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي دای دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کیتوب چاپ کیژي- خو بیا هن شه دو چې کیمه شاعري یې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېدي شې یې ارموند پیره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ دای-
دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خوانای دای چې هر قسم شیریني پکشې شته دای- لیک یې ډېر پوخ او مطلبي دای- دې قافیه ردیف شاعر نۀ دای بلکې هر شعر هر غزل هر نظم یې د مقصد نه ډک دای - لهجه یې بیخي ساده دو خو شعر یې ډېر زورآور دای-
په پیره غزل شې یې یو هن داسې شعر نۀ میندیژي چې په قافیه ردیف یې ځون خلوص کړای وي- او دې شعر دې مطلب خیال یې نۀ وي سوتلای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخشلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دۀ هن پـه شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه علیه رحمه هن شاباسي ویر کړي دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزیرستان پـه ادبي دنیو شې چې لیا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هن لاګیدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه پـه روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میژ وطن شې او بیا پـه ټول پاشتونۀ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره یي بدي دو- زۀ یایۀ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پۀ تاریخ شې یو باب وای او یو نوم وې وای- خو وزیرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میژ ژوندي نۀ سره پربژدي خو پۀ مړینیې شۀ پاله نازیژي- دا دې قدر او مینې یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لژ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه
نورعالم ماسید
دېره، پښتونخوا
یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صېب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادیږي-

ډېر محترم مهجور صېب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لېکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صېب هم د دغه زنځیر یوه کړۍ ده- مهجور صېب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صېب، نورعالم مسید صېب او داسې نور-

وایي مهجور صېب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صېب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صېب يو د لوړې پايې معلم يا ښوونکے پاتې شوے دے . نن يې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې ډيوټۍ ډېر پابند معلم ؤ- او ورسره يو لوی طبيب هم ؤ، چې په وزګار وخت کښې به يې خلقو ته د تداوۍ دارو هم ورکوَل -

مهجور صېب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به يې کلام چاپ کېدو- د لويو لويو شاعرانو سره يې ليدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابنساد اميرحمزه شنواري به دې هغۀ ليک ته ډېر په درانۀ سترګه کتل-

مهجورصېب نظم ، غزل او هائيکو ډېر په ښۀ انداز سره ترلي دي -

مهجور صېب په قام مئين سړے دے لکه وايي-

زړۀ خو مې غواړي چې دې و ستايمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه څوانه که دې پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به و نۀ ژاړم

مهجور صېب زاړۀ وختونه ليدلی دي نو څکه په شعرکښې داسې وايي:

کله کله يادېږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

مهجور صېب دغريب اولس په حال ژړا کړې ده لکه وايي:

چې کور کښې ډېوې مړې وي پتنګان کله راځي
غربت چې ترحد زيات شي نو ياران کله راځي

مهجور صېب د خپل وطن وران ويجاړحال داسې بيانوي:

مهجوره دا په وهم او ګمان کښې د چا نۀ وه
چې خړ وخت به په ګل وزيرستان کله راځي

مهجور صېب په خپل شعر کښې خپلې بيمارۍ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که بیمار یم لږ مې خیال پهٔ ماه و صال که
د اویا کالونو تېر شؤمه تهٔ خیال که

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پهٔ ښهٔ انداز لیکي لکه د حالاتو پهٔ تناظر کښې وایي:

دا ببر سر ځېرې ګرېوان ولې ؟
ما وې چې دا لېونے ستا مینې کړم
اشنا مې وېل چې دهشت ګر لیدهٔ شي

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پهٔ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه یې ډېره ګیله کړې ده- زهٔ دمهجور پهٔ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پهٔ شان داسې خلق شته چې مونږورباندې ویاړ کولے شو-

یو اخري شعر چې دهٔ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لر پښتون که سترګې پټې کړي چې خبر دے زهٔ خو بچ یم
د بمونو دغه بوی به را رسېږي پېښور ته

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پهٔ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دهٔ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پهٔ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصیت ولیدهٔ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړهٔ په سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پهٔ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر یې په معنا پای ته رسي-

اوربدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسې ځلانده بل مشال مونږ ته زمونږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین

محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صيب سره د هغۀ پۀ ليک کښې ليدۀ کاتۀ

د محمد خليل مهجور صيب نوم مې څو ځله لۀ مظلوميار صيب اوريدلى ؤ ـ هغۀ به چې کله د مهجور صيب د شعر پۀ حقله خبره کوله نو ورسره به يې دا افسوس هم کاوۀ چې کاش هغۀ ځان پېژ نۀ واى ساتلى ـ کاش د خليل صيب دولس زره شعرونه ضايع شوي نۀ واى.....هغۀ به بيا بيا دا خبره کوله چې کاش د هغۀ شعرونه د کتاب پۀ پاڼو کښې محفوظ شوي واى ـ نن که يو لورى د مظلوميار صيب هغه ارمان تر سره کېږي نو بل لورى ، پته نشته د مهجور صيب د اوږدو مودو راهيسې پۀ سينه کښې ساتلي ارمان به څۀ کېفيت وي ـ ډېر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صيب پۀ شعري ټولګه کار روان دى ـ مظلوميار صيب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د ليک غوښتنه يې وکړه ـ ما ورسره هو کړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زۀ د خليل صيب پۀ کتاب ليک کؤم ـ زۀ پېشګي معذرت غواړم ـ ځکه چې پوهېږم چې د خليل صيب پۀ شعر ليک کؤل زما د وس خبره نۀ ده ـ

د خليل صيب شعر دومره ډېر اړخونه لري چې سړى ورته ګوته پۀ غاښ پاتې شي. زۀ نۀ شم کولى چې د هر اړخ سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپئر په یوۀ نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي- د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بیا اکثر د "long memory" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر- د شاعر شعري ژوند زما پۀ خیال د هغۀ وخت نه ساه پۀ اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي- او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري- چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده- زما خیال دی چې د خلیل صېب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي- د "جانان" پۀ حقله ډېر شعرونه د دۀ پۀ کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي- د مثال پۀ توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړۀ یوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شونډې سرې-

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما پۀ نا کړیو ګناهونو هم توبې اووېستې

د مجنون خیرې ښکلې ښکارې پۀ صحرا ګرېوانه
پۀ تا "روپۍ" مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تۀ مې یو ساعت لۀ زړۀ نه بهر نۀ کړې
وایه کله ستا پۀ زړۀ کښې هم غرېږم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښـې مـو د یـو ځـای د ناسـتو ورانـې ویجـاړې شـوې
لارې مــو د تلــو او د راتلــو ورانــې ویجــاړې شــوې

د پــــاکې مینـــې پـــۀ جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــۀ خـــوارۀ تېکـــي د جانــــان اورونـــه ولګېـــدل

ســتا یادونــه کــه دي نــوي کــه زاړۀ دي قــدرمن دي
دا زمــا پــۀ پښــتون زړۀ کښــې مېلمانــۀ دي قــدرمن دي

ستا جامې هـم ښـکلې ښکارې، ستا د مـخ ځـواب هـم نشـته
کـه دې تـورې غتـې سـترګې کـه بانـۀ دي قـدرمن دي

عشـق تـر یـوۀ کـس پـورې محـدوده نـۀ وي بلکـې د هغـۀ د ذات سـره تړلـې هـر څیـز د عشـق وطـن وګـرزي -د چـا د یـاد سـره تړلـې لار،د چـا و قـد ورتـه چینـار و نښـتر او د چـا د سـترګو د رنګونـو سـره تړلـې د الګـڼ د اوبـو رنګونـه.... ان تـر دې چـې ټـول وطـن د سـړي جانـان شـي د وطـن مینـه د جانـان لـۀ مینـې زوروره ده- مهجـور صـیب هـم د وطـن مینـې زخمـي کـړی دی.هجـرت کـول او د خپـل وطـن پرېښـودنه د ژونـد ترخـه المیـه وه د مهجـور صـیب احساسـات ټـول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې یې د خپل وطن مرثیه لیکلې.

نـــــۀ یــــې زوی نـــــۀ یـــــې لېــــور شـــــته
پښـــــــــــتونخوا ده هغـــــــــــه کـــــــــــونډه

صـــــفت کـــوه د ګورګوټـــو زلفـــو شـــاعر دې مـــنم
فکـــر کـــوه د پښـــتنو هـــم ترجمـــان یـــې کـــه نـــه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وېر د وران وزیرستان مې پهٔ غزل کې نهٔ وي
لکه چې ذکر د جانان مې پهٔ غزل کې نهٔ وي

ردي ټوکرۍ ته یې ور واچوئ او مه یې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې پهٔ غزل کښې نهٔ وي

زغملې نوره نهٔ شو دا ګرمي وزیرستانه
سړه هوا به کله پهٔ مونږ لګي د پرېغل نه

د چا سپېرو سترګو خوړلی دی امکان نشته
ودان به خړ وزیرستان شي! نه هېڅ کله نه

مهجور صېب د چاپېریال د سیاسي حالاتو نه هم ځان ښهٔ خبر ساتلی او کمال یې دا دی چې پهٔ چا پورې یې ځان نهٔ دی تړلی هغه چې څهٔ ویني هغه وایي چې څهٔ محسوسوي د هغې اظهار کوي۔ د ستایلو او غندلو پېمانه یې د تعصب نه مبرا ساتلې ده۔

د اسلام دې یوه خبره هم ونهٔ کړه
ملا جانه هسې لاړې اسمبلي ته

اسلام نشته تش پهٔ نوم اسلام اباد دی
اسلام نه وایي پهٔ نوم مسلماني ته

لاس د خپلو پښتنو هم پکښې وینم
پښتونخوا چې زهٔ دې ګورم برباد دي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چــــې د مېــــږي مـــــلا صــــاحبه ګنـــــاه بـــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پــــهٔ تقريـــر د هغـــو خلكـــو

چــــې كشـــمير كشـــمير دې هـــر وخـــت وظيفــــه ده
پــهٔ دا خلــهٔ خــو يــو ځــل يـــاده پښـــتونخواه كــړه

مـهجــور صــيب د خپــل كلتــور كلـك داعــي دی د حــالاتو د وجې زمـونږ پـهٔ كلتـور كښـې چـې كـوم بـدلون را روان دي دغـي بـدلون مهجور صيب سخت دړدولی -

د مغـــــــــــرب تهذيبـــــــــــه خـــــــــــوار شــــــــــې
پښـــــــــــــتنه دې كــــــــــــړه بـــرېنـــــــــــــــده

خـــدايګو چـــې ګهـــړۍ ورســـره هغســـې خونـــد نـــهٔ كـــوي
خونــد چــې د بنګــړو وؤ پــهٔ مړونــد د پېغلــې جــل كښــې

ګيلـــــه بــــه ځـــوک كـــړي د خيـــرن نظـــر نـــــه
چـــــې پښـــــتنو پېغلـــــې پـــــردې مـــــاتې كـــــړې

ســــــتا پــــــهٔ حيــــا چــــــې قســــــمونه خورمـــــه
پښــــتنې خــــورې ســــتا پښــــتو تــــه ګــــورم

وركـــې لـــوپټې شـــوې پښـــتنې ويـــنم ســـرتورې شـــوې
لاړل پښـــــتانهٔ او غېرتونــــــه وو چــــې خــــاورې شــــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صيب د انسان سره د مينې داعي دی د هغۀ مينه د انسانيت سره ده.د هغۀ مينه سوچه ده د سرمايه دارانه نظام پۀ وجه چې پۀ انسانانو کښې کوم تفريق روان دی د هغې سخت خلاف دی .مهجور صيب همېشه د مزدور پۀ درد دړد پدلی ښکاري۔

غريب بنيان کښې هم خولې دی ! تۀ خپل کوټ وګوره
دا پۀ ګرمۍ کښې پۀ غريب پورې خندا نۀ ده. څۀ ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
پۀ دا ماڼۍ کښې دا سندرې دا ګډا نۀ دا څۀ

څوک يخو سيورو کښې خوبونه کوي
چا پۀ سره نمر پۀ ځان خولې ماتې کړي

بل ځای وايي چې:

زۀ دا نۀ وايم اشنا چې هر ژوندی د مرګي نۀ دی
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړی د مرګي نۀ دی

چې نفرت تربنه تښتېږي محبت ورغاړې وځي
دا پۀ ژوند مئين که خپل دی که پردی د مرګي نۀ دی

مهجور صيب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولی ...پۀ غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې څوروي یو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره څۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ یوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د لیک د اوږدلي له یرې د مهجور صیب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې یې احاطه نه شي کېدلی او بیا که په قطعاتو او هایکو خبره وکړم لکه پۀ دریاب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دریابونو کښې شاید تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔

هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتیا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔

اخر کښې به زۀ د مهجور صیب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصیب کړي۔آمین

د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو یاران وایي
د اویا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفیسر اکبر علي نایاب
ډېره اسماعیل خان۔ پښتونخوا
3م جولایي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحیم

نن پوهیږم یوه خوشحالي محسوسوم -فکر کوم چې د دومره زیاتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بیا چې د ګران محترم عالیقدر استاد ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې په ایرو کښې) د چاپ کولو هلې ځلې زړه ته راشي بیا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګونه د دغي کتاب د ادب و دنیاګۍ ته راتلل دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي وموميي -- اللهم آمین

د استاد او ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب د نوم سره خو به تقریباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صیب ته پروردګار د حکمت لویه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېشې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانیت په چوپړ کښې تېرېږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او ویاړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صیب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی یم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهـایي مخلص دیانتـدار شخصیت لـري کـه ووایـم چې د عصـر حاضر یو لوی برګزیده ولي انسان دی مبالغه به نۀ وي-

د رب مهربـاني ده الله ورلـه لويـه تقـوا ورکـړې ده کـه زۀ د محتـرم مهجور صېب پۀ شخصیت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نۀ شم کولی چې زۀ د محترم صېب د شخصیت احاطه وکړم ځکه چې د کتـابونو شـانتې شخصیت باندې کتابونه لیکل د قلم زور غـواړي- د محتـرم مهجـور صـېب پۀ بـاب یـو ګړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي کـه د ټولـو بیـانول مې پېل کړل شاید زما د لیک مرام بـه وبـایلم- او نۀ کومـه داسې فـارمولا لا چا موندلې چې پـه لنډ ټکو کښې ټول ټکي ځـای پـه ځـای کـړي-دې استـاد محترم د تقوٰی یوه لنډه قیصه درسره شریکؤم-

محتـرم صـېب پـۀ لاس یـوه راډو ګـړی تړلـه او مـا تـه بـل ملګـري ښودلې وه د استـاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پۀ پنځـو کـالو کښـې چې پۀ ښوونځي کښې مو تېر کړل مونږ د محتـرم صـېب پـۀ لاس کښـې هغـه قیمتي ګړی/ سات جوته / ښکاره نۀ ولیدلـه دغـه د دۀ د تقـوا او پرهېزګـارۍ یو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پۀ شخصیت او کردار باندې لیکـل زمـونږ د وس کـار نۀ دی ځکه چې پۀ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومره تـوان نۀ وینـم خـو د زړۀ سوچه مینه ورته ډالۍ کؤم-

ذاتي پۀ ما ببخي زیات ګران دی او د دۀ پـۀ اړه زۀ د رحمـان بابـا دا یو بیت ډېر تکرارؤم چې:

کـــه دې تـــا د ښـــکلي مـــخ عاشـــقان ډېـــر دي
زۀ پـــۀ ټولـــو کښـــې اول يـــم دويـــم نـــۀ يـــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجـور صـېب تـه روغ رمـټ صـحت نصـیب کـړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امین ثم امین

د محترم صېب شعري ټولګه (سکروټې په ایرو کښې) ما تقریباً ټکي په ټکي ولوستله داسې لیک دې په ګړده پښتونخوا کښې یو نیم کوي لکه څنګه چې مهجور صېب کړی دی- واقعي چې الله ورلـه ډېر څهٔ ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې یې د پښـتون قام سره د مینې اظهار کړی دی د پښتنو غم دړد یې د ځان غم دړد بللی دی-

ځکه چې محترم صېب یو بیت کښې وایي:

ژړا بـه سـتا پـهٔ جـدایۍ ښـکلیه زهٔ بیـا کؤمـه
ماتـــه لا ډېـــرې مرثیـــې د پښـــتنو پـــاتې دي

یقیناً چې د پښتنو غمونو دړدونو یې سینه غلبېل کړې ده د خپل وطـن خپلې خـاورې خپـل قـام سره یې زړهٔ لکـه د مقنـاتیس نښـتلی دي هـره پښتنه مور یې مور او خور یې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پړدې پهٔ باب محترم صېب خپله لهجه کښې وایي

پشـتانې خـورې ډېـر دې کوشـلې دي شـنکې خولینـه
پشـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غېراتـــې خولینـــه

خیـــرن نظـــر وو ویرتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــهٔ چـــا مـــه وینـــه بیخـــې خولینـــه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره یې پهٔ هر غزل کښې د مینې او ورورولۍ اظهار کړی دی دا خو یې ما پهٔ غزل یو څو کرښې لیـک وکړ ګنې هسې خو که د دهٔ پهٔ غزل کتاب خبرې وشي کمې به وي او دې نه عـلاوه یـې کـه د نظـم برخـه وګـورو نـو سـړی ورتـه انګشـت بدنـدان شي-د دهٔ د احسـاس درک د دهٔ د نظم نهٔ کیږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو ویر او غوغا ده پکښې- نظمونه یې زړه وړونکي دي لکه په مثال یو نظم چې د یوه لېوني پهٔ مرګ یې لیکلی یا د یو سوالګر /ملنګ د خبراتونوپهٔ غوښتلو یې روداد لیکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووایم چې هر غزل هر نظم یې د سرو پهٔ تار پېیلي دی مبالغه به نهٔ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پهٔ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صیب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې یې هېر نهٔ کړئ-په مینه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سینده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوري

بسم الله الرحمن الرحیم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې مونږ له مودو راهسې پۀ انتظار تږي وو- چې نن زما د استاد علیقدر ډاکټر محمد خلیل مهجور صېب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ایرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښتو ادب ځولۍ ته یوه بله زرینه تحفه ډالۍ کیږي-

هسې خو د یو چا پۀ شخصیت ، ژوند او فن خبرې کول یو ګران کار دی خو بیا هم د خپل استاد پیر پۀ باب قلم پورته کؤل شاګرد ته پۀ ترورمۍ کښې بې ډېرې ګرځېدل دي-

د عالیقدر ډاکتر مهجور صېب پۀ ژوند لیک کؤل زما د وس کار نۀ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پۀ ژوند کتابونه ولیکل شي زۀ وایم چې دا به کم وي-خو زۀ به دومره ووایم هغه د پښتو یوه ټپه مې یاده شي چې:

یار د تعریف محتاجه نۀ دی
پۀ عطرونو ګلان چا لمبلي دینه

یابل ځای کښې اباسین صېب وایي:

که زما د شخصیت حدونه ګورې
زما فن زما د فکر ترجمان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاليقدر مهجور صيب د وزيرستان د ادب د پاره د ملا د تير حثيت لري او د وزيرستان د ادب يو ځلېدونکې ستورى دى-

محترم مهجور صيب هغه وخت د ادب په ميدان کښې قدم کېښود چې زمونږ په سيمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته په سپک نظر کتل او بل د يارانو نشتوالى ؤ- خو بيا هم محترم مهجور صيب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نۀ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت يې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صيب وايي:

تيارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مينې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دى چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا يو او زمونږ سيمه د ادب په ښکلا ښايسته ده.

ما به کله کله د ګران زړۀ ته راتېر استاد محترم محزون جان صيب نه د عاليقدر مهجور صيب اشعار او غزل اورېدل چې زۀ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دۀ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بيا مې چې کله په موبايل خبرې ورسره وشوې خبرې يې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې يو ځل خبرې شروع کړې تۀ به وايې د خولې نه يې ملغلرې تويېږي - زړۀ به دې غواړې چې خبرې يې د پای ټکى نۀ ومومي زما يې ليدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت ياري وکړه زۀ مې زړۀ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صيب حجرې ته وراغلم د محترم صيب ليدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما پۀ خپلو سترګو د يقين نۀ راتلو- د عاليقدر صيب خوش مزاجي او مينې معصوميت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دۀ صحبت کښې تېر کړى وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو- محترم صېب د بر علیل ؤ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت کښې چې ما کوم فېض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده- زۀ په دې ویاړم او خوښي محسوسؤم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت شرف حاصل شو او مونږ ترې ډېرې زدکړې وکړې-

مهجور صېب یو عالم، مینه ناک، ځیرک او وطنپال شخصیت دی-

تل د پښتنو پۀ دړد دردېدلی دی لکه چې مهجور صېب وایي

پردي جنګ کښې د ګل غوندې ځوانۍ چې د چا لاړې
پۀ ورانه پښتونخوا کښې کوم ویر د هغو خلکو

محترم صېب بل ځای وایي:

نۀ یې زوی نۀ یې لېور شته
پښتونخوا ده هغه کونډه

د مغرب تهذیبه خوار شې
پښتنه دې کړه بربنډه

مهجور ستا مینه کښې سوځي
نۀ لوګی شو نۀ غر غنډه

بل ځای محترم صیب وایي چې:

غم د هرې لوپټې به درسره وي
چې جینۍ د پښتونخوا دې خور او لور شي

زړۀ مې چوي چې غریب د ګران وطن مې
د ظالم د لاسه پړمخې نسکور شي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حـال تـه يـې چـې ګورمـه زۀ
پـۀ مسـتقبل د پښـتونخوا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتنې پېغلې ته وايي-

ځـۀ خو ګـرم يـو خپـل ځـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـۀ خـور او لـور کښـې
خـورې پښـتنې بـې سـتره مـه ګرځـه پېـدا کـړه
کومـه غېرتـي جذبـه چـې وه ملالـۍ تـرور کښـې

او پۀ اخير کښې لاس په دعا يم چې خدای دې ګران مهجور صېب
ته د ځۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پۀ دې يوې ټپې سره کوم چې:

ناروغه ياره خدای دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دی يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوی وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي- خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-

خدا ے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-

زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-

زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکریې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد

محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځا ے په ځا ے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اویا کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمـــان کلـــک پـــه محمـــدص اخـــر زمـــان را
او صـــفت تـــه یـــې بیـــا ژبـــه د حســـانرض را

صـداقت خدایـه نصیب مـې د صـدیقرض کـړې
نمونـــه د عـــدل هـــم عمـــررض پـــه شـــان را

نعمتونــــــه د دنیــــــا فــــــراوان راکــــــړې
ســـخاوت لـــره بیـــا زړهٔ هـــم د عثمـــانرض را

قـــوت ماتـــه د خېبـــر شـــکن حېـــدررض را
وړوکـــوالي کښـــې بیـــا پوهـــه د ایمـــان را

ربـــه زمکـــه یـــم پیـــدا یمـــه لـــه خـــاورې
اطاعـــــت لـــــره لـــــویې لکـــــه اســـــمان را

دغـه سـوال مـې خدایـه سـتا پـه در قبـول کـړې
مـــا مهجـــور تـــه ربـــه صـــبر عـــالي شـــان را

«««»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيڅ يؤ کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نۀ شو
ګرانه اشنا اَن چې په تا مې باور پاتې نۀ شو

د زلفو مار چيچلے يؤ دې هم پرې روغ نۀ کړلو
ياړو والله ستا په هودا مې باور پاتې نۀ شو

چې هر ظالم ته پۀ رکوع او په سجده دې وينم
ستا خو په آ او هم په دا مې باور پاتې نۀ شو

په سپينه ږيره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پياوړتيا مې باور پاتې نۀ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې ماتـه يـؤ څـه ځـان تـه بـل څـه خوښـوي ملګـرو
پـه دغـه شـيخ پـه دا مـلا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

چـې مـې د شـپې د ور پـه درز د کـور دننـه ګـورې
سـتا د تنخـوا پـه دا سـودا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

ماضـي يـې پېـژنم او حـال تـه چـې يـې ګورمـه زۀ
پـه مسـتقبل د پښـتونخوا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

چـې کـور تـه راشـې د تبليـغ نـه نـو بيـا بـل څـه کوې
عبـث پـه سـبل سـتا د دنيـا مـې بـاور پـاتې نـه شـو

مهجـور چـې ګرانـې پښـتونخوا تـه تـل دعـا کـؤلې
قبـولې نـۀ شـوې پـه دعـا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــۍ دلـــۍ مـــې لا پـــه زړهٔ د انديښـــنو پـــاتې دي
يـــاره خطـــرې د رقيبـــانو د فتنـــو پـــاتې دي

څـه خـو مـې خيـال د پـاتې شـويو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګيـه بـس يـؤ څـو پـاتې دي

ژړا بـه سـتا پـه جـدايۍ ښـکليه زهٔ بيـا کومـه
مـا تـه لا ډېـرې مرثيـې د پښـتنو پـاتې دي

د پښـتو نخښـه يـې شـملې تـا بـه ضـرور نېغـؤم
لا مرحلـې د حفاظـت د لوپټـو پـاتې دي

يـؤ ښـکلے بـاب شي د تـاريخ تـرې جوړېـدلے اشـنا
دومـره قيصـې د رنګـو پنګـو هـديرو پـاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يـــې تراوســـه هـــم عظيمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــډې د يـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونے غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور يـــو ځـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـا تـه پـه کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي؟

سـپرليه اوس هارونـه نـه جـوړؤم ولـې راغلـې
لا خـو څـو شـپې د چـادلارې د کتـو پـاتې دي

پـوې شـه مهجوره!کـه بېـدار دې پښـتون ورورنـۀ شـؤلو
چـې دې وختونـه د سـلګو او اسـوېلو پـاتې دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـتا یادونـــه کـــه دي نـــوي کـــه زاړهٔ دي قـــدر مـــن دي
دا زمـــا پـــه پښـــتون زړهٔ کښـــې مېلمانـــهٔ دي قـــدرمن دي

تـــهٔ تپـــوس د هغـــو مـــهٔ کـــړه چـــې هـــر څـــه زمـــا پـــه زړهٔ دي
مـــا د پـــاره چـــې هـــر څـــه هـــم ســـتا پـــه زړهٔ دي قـــدر مـــن دي

ســـتا د کـــوټ او پتلـــون قـــدر د خـــان زويـــه دلتـــه نشـــته
چـــې جامـــه يـــې د پښـــتون وي کـــه شـــپانهٔ دي قـــدرمن دي

پـــه ژړا مـــې هـــم زړګـــے چـــې ترينـــه نـــهٔ ســـپکيږي يـــاره
ســـتا غمونـــه کـــه هـــر څـــومره هـــم درانـــهٔ دي قـــدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم ځواب نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پيوند او فقير اېږي ښکلوي يې خلق ځلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړهٔ دي قدرمن دي

يم امين د رواياتو د تېر شوو پښتنو زهٔ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتهٔ قدرمن دي

يوسف مخيه په راتلو دې يم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلهٔ دي که راتلهٔ دي قدر من دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وړو وړو څيزونــــو غلــــۀ هــــم شـــته دي
او د ډکــو صـــندوقونو غلــۀ هــم شـــته دي

دا مـــنم د ځنګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
خــو د خوشــيو ګڼګونـــو غلــۀ هــم شــته دي

يـــؤ نظــر وربانـــدې واچـــوي زړۀ يوســـي
زړور داســـې د زوړونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خيــال کــوه او ډېرهوښــيار اوســه ګــل مخيــه
ســتا پــه چــم کښــې دګلونــو غلــۀ هــم شــته دي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو يوســـي
د دې دنګــو دنګــو غرونـــو غلــۀ هــم شــته دي

پټـــوي د خُلـــې خبـــرې هـــم مهجـــوره
کــه منـــې چـــې د شــعرونو غلــۀ هــم شــته دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ ســـړے يمـــه پـــۀ څـــۀ نـــۀ يـــم دلبـــره
خـــو پـــه زړۀ دننـــه ښـــۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

چـــې پـــه کـــاڼي دلانـــه يمـــه ويشـــتلے
بختـــور يمـــه ســـپېرۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

غـم خـو دا دے چـې لا ستا پـه دې کښـې شـک دے
چـــې دې زۀ حـــلال پســـۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

کـــه مـــې نـــور خلـــق کـــافر بـــولي بـــاک نشـــته
د مـــلا صـــاحب پـــه خلـــۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

چـې تـنکےځلمے پـه سـرو وينـو کښـې پـروت وي
خـــدايېګو تولـــه شـــپه اودۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

پـــه اودس کښـــې دې ديـــدن تـــه زۀ راځمـــه
مـــه کـــړه خيـــال بـــې اوداســـۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

چـــې مهجـــور دې لټـــوي تـــۀ نـــۀ مونـــدېږې
چـــې مـــې غـــواړې بيـــا بـــه زۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدایه ساتندوی شی د تقدیر د هغو خلقو
چې روغ شي زخمي زړونه په تدبیر د هغو خلقو

په عشق او ملي ننګ کښې چې رحمان او خوشحال خان شي
شهرت دې په دنیا کښې عالمګیر د هغو خلقو

خپل وطن کښې حق د پښتنو غواړي نو او ګوره
لاس کښې زولنې پښو کښې زنځیر د هغو خلقو

نازونه هم چې وړے شي او شمله هم ټیټوي نۀ
د ښکلیو محفلونه دي جاګیر د هغو خلقو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د میـــږي مــــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولې
روا شـــوقتلؤل ســـتا پـــه تقریـــرد هغوخلقـــو

پـردي جنـګ کښـې دګـل غونـدې ځـوانۍچې د چـا لاړې
پـه ورانـه پښـتونخوا کښـې کـوم ویـرد هغوخلقـو

چـې هـیخ یـې هـم د جنـګ ترهګـرۍ سـره کـار نـۀ ؤ
د ختـو مېلـې رنګـې کړےخنزیـر د هغـو خلقـو

چې خپل جانان یې خپل شي او رقیب له منځه اوباسي
مهجـوره کـه منـې چـې زۀ یـم پیـر د هغـو خلقـو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيــا چـــې زړۀ مـــې نـــن ژړا کـــوي دا څـــه دي
يــــار د چــــا ســــره خنـــدا کـــوي دا څـــه دي

د تنکــــي ځلمــــي مـــرګې کـــه ظلـــم نـــۀ دے
بيــا چـــې دا پـــه پښـــتونخوا کـــوي دا څـــه دي

کـــور مـــې رنــګ شـــو در پـــه در چـــې ګرځـــوي مـــې
ظالمـــــان پـــــه خلـــۀ د چــــا کـــوي دا څـــه دي

زمـــا کـــور کښـــې دي د ســـرو وينـــو ډنډونـــه
دے پـــه خپـــل کـــور کښـــې ګـــډا کـــوي دا څـــه دي

د ګلونـــــو لـَــــو مـــــې ګـــــډ شـــــو ځکــــه ژاړم
خپـــل پـــردي چـــې داپـــه مـــا کـــوي دا څـــه دي

پـــــه بـــــدل کښـــې د وفــــا دي هـــم مهجـــوره!
چـــې دي يـــار څـــومره جفـــا کـــوي دا څـــه دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټــول نازونــه ورمــه دا وفــا نــۀ ده څــه؟
تــۀ مــې بېګــا ســبا رټــې دغــه جفــا نــۀ ده څــه؟

غریب بنیـان کښـې هم خولې دے ته خپل کوټ اوګوره
دا پــه ګرمــۍ کښــې پــه غریـب پـورې خنـدا نـۀ ده څـه؟

,, بابـا روټــۍ روټــۍ ،، دا چغــې د دې کــور نــه راځــي
پــه دا مــاڼۍ کښــې دا ســندرې دا ګــډا نــۀ ده څــه

حــق د واکــدارو دے مــنم د دنیــا ټــولې مــزې
زمــا د پــاره یــې روا هــم تمنــا نــۀ ده څــه؟

ستا د پنځـو سـتورو هوټـل کښـې شـته شراب او شـباب
وچــه ډوډۍ مالــه تنبــو کښــې هــم روا نــۀ ده څــه؟

چې پـه دې ملک کښـې تـرې تـر ټولـو زیاتـه وینـه تـوی شـوه
مهجــوره پېژنــې زمــونږه پښــتونخوا نــۀ ده څــه؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغــــه مــــې تنبــــتېدلي ســــره ګرځـــې
چـــې رقیـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــې

ســـکه ورونــه چــې پــه یــۀ کــور کښــې اوســېږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ینګلـــي ســـره ګرځـــې

یــۀ جهــان شــې غرېــو نیــولے بــوره مــور چــې
د یـــۀ ســـري زوی د ځلـــې ســـره ګرځـــې

پـــام کـــوه لکـــه چـــې ورکـــه چرتـــه غـــواړي
یـــۀ ســـړے د تـــا د کلـــې ســـره ګرځـــې

رقیـب ژاړي چـې مهجـور او جانـان یـۀ ځـاے
دۀ پـــه ســـترګو دي لیـــدلي ســـره ګرځـــې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا تــه دي پــه ټــول عمــر خــوږې خبــرې اونــۀ کــړې
چــا تــه دي خــوارۀ پــه نــوم تــر خــې خبــرې اونــۀ کــړې

وچــې رښــتیا وایــه پــه چــا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــي
چــرې پــه لونــده ژبــه لونــدې خبــرې اونــۀ کــړې

مــا چــې زلفــې یــادې کــړې سـپین مخــې راتــه اووئیــل
بیــا ګــورې پــه ســپینه ورځ د شــپې خبــرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښــتنه شــو،وې خبــردار شــه یــاد لــره
بیــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبــرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شــي پــه واک ســترګو تــه اووایــه
دغــه کلــک ســړي تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کــړې

څــه رېبــاره یــار تــه وایــه هغــه څــۀ چــې زه وایــم
ګــوره ســم ســړے یــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښــۀ شــوه چــې دې اوخنــدل مهجــور تــه د عــادت خــلاف
نــن دې پــه تــرؤه تنــدې تــروې خبــرې اونــۀ کــړې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــرور د ے شــېطاني صــفت دهــوکې دي خطرنــاکې
بـــې ځایـــه غـــورې ټـــرې او لافـــې دي خطرنـــاکې

بـې فکـره پکښـې مـۀ ګرځـه اشـنا وزیرسـتان د ے
دا غرونـــه پـــالې نـــارې او کنـــدې دي خطرنـــاکې

مـــنم چـــې ســـتا وســـله ده زوراوره خـــو دا واوره
زمـــونږه پخـــوانۍ زرې وســـلې دي خطرنـــاکې

رقیـــب پـــه غصـــه راغـــے پـــه اوږه ټوپـــک نیـؤلے
پـــه مـــونږ وینـــې چـــې نـــن مـــې ارادې دي خطرنـــاکې

مســـلم پـــه لا الـــه بانـــدې جنګیـــږي بـــې وســـلې نـــه
کـــافر پـــه دا یقـــین چـــې یـــې فتنـــې دي خطرنـــاکې

مهجـــوره! هـــدیرو د شـــهیدانو کښـــې ډېـــر ګرځـــه
دښـــمن تـــه تـــر ژونـــدو دا هـــدیرې دي خطرنـــاکې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـــال چـــې نـــۀ کـــړي نـــوره منـــده
شـــــي جذبـــــه د تخلیـــــق شـــــنده

نـــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغـــــــه کونـــــــده

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښـــــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــده

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګي شـــي څـــه غرغنـــده

«««« »»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو ګرم يو خپل څه د حالاتو په قصور کښې
رو شوه حيا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

لونړه د حوا ته هم اسمان له شرمه شين شو
ما چې څه ليدلي په دا سترګو دي لاهور کښې

يؤ چوپتيا وي بل کښې لوبې ماشومان کوي
فرق دے فقط دا په يوه مېله او په کور کښې

زوی چې څومره خوږ او خوش اخلاقه وي نوسيال يې؛
نشته دے په ورور نۀ په عزيز نۀ په تربور کښې

خوري پښتني بې ستره مۀ ګرځه پيدا کړه؛
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله تړور کښې

خوري يې د غريب نهر بچي نو غورځوه يې مۀ
نيمه سوځېدلي هم روټۍ ستا په تنور کښې

مينه که ګناه وي نو بې شکه ګناهګار يمه
نور څه ګناه نۀ وينم لاليه په مهجور کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيال کوه نظره په شپو تورو د مزل کښې
د پرې بلاګانې دي د زلفو په ځنګل کښې

خدايګو چې ګهړۍ ورسره هغسې خوند نۀ کوي
خوند چې د بنګړو ؤ په مړوند د پېغلې جل کښې

تب جنې مې جذبې کړي د سرو وينو قطارونه
خوب کښې وينم ځان چې په ژړا يم په محفل کښې

خوند ؤ د غزا د تېر و تورو په پړکار کښې
پروت چې شهيدان وو سړے سبوري د پرېغل کښې

توري سترګې مۀ راځه څه چل د سپېلنو کوم
د پرې سپيرې سترګې دي زمونږ په چاپېر چل کښې

خپل بچي دې ګرځي د لندن مستې هوا کښې
زوی د غريب جوړ کړې خودکشی ته په چل ول کښې

ذکر د بنګړو په ځای د سرو وينو پکار دے
دا که نۀ وي خوند نشته مهجوره په غزل کښې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه ښۀ وي چې د مینې په دستور شي
بې دستوره مینه هر چا ته پېغور شي

غم د هرې لوپټې به درسره وي
چې جینۍ د پښتونخوا د لور او خور شي

زړۀ مې چوي چې غریب د ګران وطن مې؛
د ظالم د لاسه پر مخې نسکور شي

چې رڼا د مخ ښکاره کړې بیا مې بولې
زۀ موسیٰ شمه کوڅه دې کوه طور شي

په نفرت کښې خو تربور هم زما ورور دے
خو په مینه کښې خپل وروړ زما تربور شي

مهجور هغه بد قسمته شاعر زۀ یم
چې ژړا مې د زړګي هم ټنګ ټکور شي

««««»»»»

مئ کال 1972م

یادګېرنه: دلته د موسیٰ او کوه طور هسې د تشبهه په توګه استعمال شوي دي- زما مطلب دا هرګز نۀ دے چې ګنې پېغمبر نۀ منمه او نۀ کېدے شي-هسې نۀ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ویـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل یـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــیارانو تـــه خبـــر
کـــه لېونیـــانو زولنـــې مـــاتې کـــړې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک یخـــو ســـېورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــا کچـــه غونـــدې ځـــوانۍ د خلقـــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــانو سلســـلې مـــاتې کـــړې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سترګو د دوربين کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبيب محب قيصه ده

قلم چې د صابر وينې د زړۀ څڅوي ببت شي
زړګے هم د شاعر په خداے چې سمه غم کده ده

په سترګودخوشحال کښې شاعري حېض الرجال دے
غزل کښې د رحمٰن د درويشانو يؤ قيصه ده

نازيږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خيال کښې د بابر ژوند د خوندونو يؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي يارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوندے هلاکو خان يا چنګېز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزيرستان باندې يې کړې بيا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبــه راځــي د چــا د لوريــه خــړې يــې پــه چــا كــړے
معلــوم دي كــار كــونكي خــو د ټــول كلــي كــږه ده

چــې كــوم كــو ډكــر پــه ګــران وزيرســتان وكړلــې كــوډې
كــوم ځــاے چــې بــه ګلونــه ټوقېــدل هلتــه مورچــه ده

چې نيـا هـم پكښـې نـاوې ښـكاري ماتـه خنـدا راشـي بـس
لـــږه چـــې وي ټيـــډي كمـــالي تـــوره برقـــه ده

اے د وخــت چنګېــزه ســتا بــه هــم راځــي نېټــه د مــرګ
اے نــن خــو دې پــه خلــۀ نــوم اخســتل هــم يــوه فتنــه ده

څــه كــار چــې چرتــه اوشــي ګنــاه ګــار بــې ګنــاه نشــته
څــوك هــم چــې مــخ تــه راغــے نــو خطــا كــړې هغــه ده

مهجــور تــه دې قســم وي چــې څــه برخــه پكښــې واخلــي
پكـــار د پښـــتونخوا چـــې قصـــيده كـــه مرثيـــه ده

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نـۀ وایـم اشـنا چـې هـر ژونـدے د مرګـي نـۀ دے
چـې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړے د مرګي نـۀ دے

مفکـر شـي خـاورو لانـدې خـو فکرونـه يـې ژونـدي وي
چـې د قـام فکـر کـوي چـې چرتـه دے د مرګـي نـۀ دے

زړۀ دې کـاڼے دے ظالمـه څـه بـې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني يـې ګـوره دا ځلمـے د مرګـي نـۀ دے

چــې نفــرت ترينــه تښــتيږي محبــت ورغــاړه وزي
دا پـه ژونـد مـين کـه خپـل دے کـه پـردے د مرګي نۀ دے

د دې ځــوان د زنګــدن هــره ســلګۍ د ارمــان ډکــه
ربــه دا د ارمــانونو ډک زړګـــے د مرګـــي نـــۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خـو خپـل سـپي تـه بېګـا سـبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سـپي د مرګـي نـهٔ دے

تـهٔ چې ملـک هـم ټول يؤبـولې بيـا پـه يـو ملـک کښـې دننـه
دا پښـتون دې خبـرد ے مـري خـو پنجـابې دمرګـي نـهٔ دے

يـؤ تـه بـم پـه لاس کښـې ورکړې بـل کـاپي، او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرګ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرګـي نـهٔ دے

مصـور تـه مـرګے راشـي تصـويرونه کلـه نـهٔ مـري
چې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! د ے د مرګـي نـهٔ دے

د مهجـور دي ارمانونـه ټـول پـوره خـو يـاران وايـي
د اويـا کـالو شـاعر تـر څـه مـود ے د مرګـي نـهٔ دے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لويـــو خلقـــو د فكرونـــو ســـره لـــوبې كـــؤم
لكـــه ماشـــوم د كتـــابونو ســـره لـــوبې كـــؤم

لـــه مجبـــورۍ ورځ پـــه خنـــدا تېـــروم خلقـــو ســـره
د شـــپې ژړا كـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې كـــؤم

اكثـــر د هجـــر پـــه دوزخ كښـــې يـــم خـــو كلـــه كلـــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې كـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ويرېـــږه تنبـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځيرونـــو ســـره لـــوبې كـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمــه پښــتون زمــا بــې ســرو ســاماني مــۀ ګــوره
زۀ طــاقتور مغــرور ملکونــو ســره لــوبې کــؤم

پــه ســپینه ږیــره چــې استــازې د مرګــي ووینــم
زه د نیمګړیــو ارمــانونو ســره لــوبې کــؤم

شــاید چــې خلقــو تــه بــه ښــکارم لېــونے غونــدې زۀ
زۀ د ځــوان مرګــو د قبرونــو ســره لــوبې کــؤم

مهجوره! کلـه هـم چـې ثـوک زمـا پـه خـوا کښـې نـۀ وي
ســتا د خــوږو یــادونو ســره لــوبې کــؤم

«««« »»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــري چرتــه ځوابونــه شــونډې ســرې
شــرموي ســرۀ ګلابونــه شــونډې ســرې

کـــړي دنيـــا د زړۀ بدلـــه را بدلـــه
راولـــي انقلابونـــه شـــونډې ســـرې

ســـپين مخونـــه قرارونـــه د زړۀ يوســـي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې ســرې

ګرانــې! وايــه د چــا خوبنــه دې تــالا کــړه
دا چــې راغلــې ســره لاســونه شــونډې ســرې

تــورې زلفــې تــورې ســترګې چــې څــه بــولې
دي د ميــو ډک جامونــه شــونډې ســرې

تصــور د ښــکلي يــار کــوه مهجــوره!
تــورې زلفــې ولونــه ولونــه شــونډې ســرې

«««««»»»»

جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغـــرب تهـــذيب چـــې اورســـېد کمـــال تـــه
اوس بـــه درومـــي ننـــداره يـــې کـــړه زوال تـــه

تـــا راکـــړې چـــې وه نخښـــه مســـافره
ژاړم هـــر ســـبا بېګـــا هغـــه رومـــال تـــه

د پښـتون پـه لـر و بـر کښـې چـې وېش پـوخ شـي
شـابه زور ورکـړه تـور مخيـه خپـل دېـوال تـه

چـې شـنې ونـې يـې پـه سـر بانـدې ګـډا کـړي
تـا تـره لغـړ سـر نـۀ رسـي شـوال تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خـــړو جـــامو کښـــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلي شـــال تـــه

ګـــډې وډې لیـــوني زړۀ تـــه رادرومـــې
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خیـــال تـــه

پېغـــام ورکـــړه د یـــؤ والـــي پښـــتنو تـــه
د ژونـــدون اعتبـــار نشـــته نـــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــي مـــه ژاړه مهجـــوره!
کـــړه یـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا کــه ایښــے بیــا پــه زلفــو کښــې ول نــۀ وے
زۀ لګیـــا بـــه د تیـــارو پـــه مـــزل نـــۀ وے

عاشـــقي بوالهوســـي بـــه ســـره يـــو وو
کــه پــه مینــه کښــې ؤ دار تــه ختــل نــۀ وے

کــاش چــې نــۀ وے رقیبــان او ښــکلي ډېــر وے
دا ســپېره ازغــي پــه څنــګ کښــې د ګــل نــۀ وے

کــس نــاکس بــه نــۀ لیــدې پښــتنې خــورې
کــه بــې وختــه دې وتــل رواتــل نــۀ وے

زړۀ مــې غــواړي چــې ښــکاره مــې مینــه نــۀ شــي
چــې هیڅــوک مــې پــه دې لاره کښــې مــل نــۀ وے

د مهجــور پــه عاشــقۍ بــه څــوک خبــر ؤ
کــه لــیکلے یــې دا ښــکلے غــزل نــۀ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره دې غوا ړم ابادې ډېر مې په تا وژړل
بس زیاتې ګل اوسې ما ډېر په پښتونخوا وژړل

دا د سلګو چې نامعلوم غوندې اواز اورمه
چې دا باز ګشت زما د ویر ؤ که بل چا وژړل

ما خوب لیدو چې څوک پښتو د دوزخ ژبه بولي
په دا خبره ستر حمزه تر مخ زما وژړل

دلته ځوانان په وینو سره هلته یې بورې مینده
په چغو چغو مې په آ او هم په دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوک پـه مـلا پسـې لګيـادي څـوک منبـر مـاتوي
پــه بــې وســی مــې د منبــر او د مـــلا وژړل

مالـــه ژړا وه توبـــه کـــړې د خنـــدا نيـــت مـــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بيـا وژړل

تـــهٔ نـــا پـــوره ارمـــان تـــه نـــهٔ ګـــورې نېمګـــړې دنيـــا
کـــه چـــا مرګيـــه د ارمـــان پـــه نيمګړتيـــا وژړل

مـــا ټـــوقې نـــهٔ دي زده مهجـــوره پـــه قســـم اومنـــه
مـــا چـــې پـــه چـــا هـــم وژړل مـــا پـــه رښـــتيا وژړل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست یم لاروؤ ته ګورم
د چا بې پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مینې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حیا چې قسمونه خورمه
ښښتنې خورې ستا ښښتو ته ګورم

مصیبت نهٔ دے مصیبت د مینې
زهٔ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائې ظالم چې کله زهٔ مهجوره!
د غریبانو ؤ سلګو ته ګورم

«««««»»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايه رښتيا چې ته غلط په دې ګمان يې که نه
دا نور د زمکې دي او يؤ ته د اسمان يې که نه

ظالمه زړۀ خو دې لا غواړي نورې سرې وينې هم
وايه پښيمان په دې بې وخته مرګ دځوان يې که نه

چې د کاروان منځې د سر نه ښکه پورته ګورې
څه ژړېدلے په رنګ پنګ وزيرستان يې که نه؟

د کشمير ظلم د لمحه لمحه په خلۀ دے جاري
په پښتونخوا چې کوي ظلم بې زبان يې که نه

صفت کوه د ګوړ ګوتي زلفو شاعر يې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه؟

ته په تشبيه او په تلميح باندې ځان مۀ کړوه
مهجوره وايه خوښ په امن او امان يې که نه!

«««« »»»»

يادګېرنه:کشمير زما هم د زړه سر غدار نه يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سـړیه لــږ خپـل کـار تــه فکـر وکــړه
چــې پـرې نــور ځــي هغــه لار تــه فکـر وکــړه

غــم د خپـتــې دے د قــام پــه نــوم اخســتــے
د وطــن هــر یــؤ واکــدار تــه فکـر وکــړه

ســتا د کــور د پــردې خیــال نــهٔ ســاتي ګــوره
د خپــل کــور دې ځوکیــدار تــه فکـر وکــړه

دا زړګــے مــې دے جــوړ وران وزیرســتان کــړو
خــدائے تــه ګــوره لــږ دې خــوار تــه فکـر وکــړه

د وطــن غــنم پلــوري جیبونــه ډک کــړي
ووټ دې ورکــړو اوس دا پــلار تــه فکـر وکــړه

وطــن خــوار شــو هــر څــه لاړل ســوئیزر لېنــډ تــه
اے مجهــوره دې ســرکار تــه فکـر وکــړه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصــــه د خـــوږې مینــــې اختتـــام تـــه کلـــه رســـي
رڼـــا د داســـې نمـــر ده چـــې ماښـــام تـــه کلـــه رســـي

دا داســـې وخـــت تیـــري ده د اســـرار او رمـــوز ډکـــه
چـــې وخـــت ورتـــه ولاړ وي دا انجـــام تـــه کلـــه رســـي

فرهـــاد او شـــیرینۍ او د لیلـــیٰ مجنـــون خبـــرې
پـــه داســـې کنـــایو کښـــې څـــوک پیغـــام تـــه کلـــه رســـي

ژونـــدون داســـې ســـفر دے مســـافر تـــه پتـــه نشـــته
د نمـــر ســـپوږمۍ پـــه تـــګ کښـــې بـــه مقـــام تـــه کلـــه رســـي

شـــاهي ســـترګو لیـــدلے څـــه کمـــال ؤ پـــه ایـــاز کښـــې
ډیـــر لـــوے لـــوے وزیـــران هـــم دې غـــلام تـــه کلـــه رســـي

یـــؤ بـــل تـــه د یـــارۍ نمائشـــي غـــاړه وتـــل څـــو؛
د لـــرې نـــه پـــه زړۀ دعـــا ســـلام تـــه کلـــه رســـي

تـــۀ نـــوے مـــین نـــۀ یـــې اے مهجـــوره! هســـې زړۀ خـــورې
ســـتا شـــعر د تـــازه مـــین کـــلام تـــه کلـــه رســـي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــدام بــه نــۀ وي دا ځــواني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته
د دنيــا هــر څــه دي فــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

پښـــتنې خـــورې دا خبـــره تاتـــه نـــۀ ده بايـــدۀ
,, زمـا صـورت زمـا مرضـي، ،دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

د خـــان زامنـــه دا خـــاني درتـــه د پـــلار پـــاتې ده
او سـتا تـر ژونـد بـه وي خـاني دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

تمــه د ګــل تــرې مــۀ ســاته د چــا پــه زړۀ کښــې چــې تــه
کــرې بيګــا ســبا ازغــي دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــه ټــوقې نــۀ دي دا ,, کورونــا ،، حفاظــت تــرې کــوه
د نــن ســبا دا بيمــارې دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

دخــان زامنـــه د غريـــب بچـــي يـــې خـــورې قســـم دے
خوراک دې کم کړه د خپل سپي دا هم په خيال کښې ساته

دا تــــورې زلفــــې د بــــرې مــــۀ چپــــره زمــــا نظــــره
وي په څنګل کښې ازمرې دا هم په خيال کښې ساته

چــې دالهــام سلســله کلــه هــم شــي بنــد مهجــوره!
بيــا پــه زور مــۀ کــړه شــاعرې دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمـــي زړونـــو تـــه ازار مـــه جـــوړوه
خـدا ے تـه ګـوره نـن سـینګار مـه جـوړوه

تـــوري زلفـــې تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نـن مـې یـاد کـړه چـې ژونـد ے یـم ګرانـه یـاره
پـس لـه مرګـه مـې ،،یـاد ګـار،، مـه جـوړوه

پـــوخ ســـړک د امیرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غریـــب تـــر کـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــې بنـــکلا وي ډېـــر مخیـــزه
یـؤ سـپین مـخ یـې هـم معیـار مـه جـوړوه

کـــه دېـــوال د ختـــو کـــور مـــې د ے پرېـــوتے
هـــر ســـړي تـــه پکښـــې لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د لوظونـــو د کتـــاب نـــه چـــې وعـــدې اوويســـتې
مـــا پـــه نـــاکړيو ګنـــاهونو هـــم تـــوبې اوويســـتې

ســـتا پـــه تراخـــو او پـــه خـــوږو خبـــرو ســـم پوهېـــدم
رېبـــار هوښـــيار ؤ پـــه تراخـــو کښـــې يـــې خـــوږې اوويســـتې

اســـتعماري لمـــن دې چـــا تـــه ځنـــډولې چـــې ده
د خوشـــحالۍ پـــه بهانـــه دې تـــرې جـــامې اوويســـتې

د راز ورغـــومي بـــه دې شـــي ټـــول د لېوانـــو خـــوراک
د زړۀ لـــه شـــپول دې د رازونـــو کـــه رمـــې اوويســـتې

شـــايد کمـــے زمـــا د لوريـــه د اظهـــار وي پکښـــې
زمـــا د شـــعر نـــه هـــر ســـړي بېلـــې معنـــې اوويســـتې

د زړۀ ملنګـــه تـــش کچکـــول لا د ارمـــان ګرځـــوې
د زيـــارتونو دې پـــه ډېـــر طلـــب کـــولمې اوويســـتې

د تـــورو زلفـــو پـــه ځنګـــل کښـــې خطرنـــاکې منـــډې
مهجـــوره! هســـې دې پـــه ځـــان بانـــدې خـــولې اوويســـتې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنون څیرې ښکلې ښکاري په صحرا ګرېوانه
په تا روپۍ مزه کوي اے د لېلا ګرېوانه

تڼۍ دې پرې دي څه ببوسه ،بې څښتنه غوندې
لاره کښې پروت یې بڅه بګیرې اې د چا ګرېوانه

هیله د چا د راتګ شته خوکه دا هیله نۀ وه
نن خو مزې کړه خبر دې نشته دے سبا ګرېوانه

چا کړې د دین په نامه بڅه چا د دنیا په هیله
چا نه دې وژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

دلته مې ورور په وینو سور دے هلته کونډه مې خور
د چا د چا په غم دې وڅیرم زما ګرېوانه

مهجور تر څو به پټ غمونه پټ له خلقو ساتم
پربېږده چې څیرې دې نن ووینې د نیا ګرېوانه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکـــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قیمتـــي خبـــرې
یــــا د الله یــــا د رســــول او یــــا قــــامي خبـــرې

تــــهٔ خامخــــا کــــوه پښــــتونه د خپــــل حــــق خبــــرې
کــــه نــــهٔ دې اوري د تــــور مخــــي ده مرضــــي خبــــرې

پښــتون کــه یــؤ نــهٔ شــي پنجــره بــه پښــتونخوا وګرځــي
وي بــــه خبــــرې د پښــــتون بــــس د طــــوطي خبــــرې

معیــــار د حُســــن یــــؤ ســــپین مــــخ نــــهٔ دے فقــــط لالیــــه
دا ډېــــر اړخونــــه لــــري نــــهٔ د یــــؤ مخکــــي خبــــرې

پېغــــام شــــپېلۍ کښــــې د ســــاتنې د رمــــې ورکــــوي
پېغــــام د قــــام ســــاتنه جــــوړ کــــړه د شــــپونکي خبــــرې

راوړې ســــپېره نصــــیب مهجــــوره! د پرېغــــل لــــه خــــوا نــــه
اوس نــــورې پرېــــږده بــــس کــــوه د یوکــــاڼکي خبــــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه لـه مـې چېـړې ګلـه! يادونـه وو چـې خـاورې شـؤل
ګـل چې شـوې غنچـې نـو لاګلونـه وو چـې خاورې شؤل

ړنـګ څلـي چـې ګـورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ورکـې لـوپټې شـوې پښـتنې ويـنم سـرتورې نـن
لاړل پښـتانه او غېرتونـه وو چـې خـاورې شـؤل

زړۀ مـې هـديره ده او پـرې نـوم څکـه د تـا ږدمـه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خاورې شؤل

نـن پـه زړېـودې کښـې راتـه هېچـرې دا مـه وايـه
څـومره دې مهجـوره ارمانونـه وو چـې خـاورې شـؤل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم چې ستا د مینې نه ښۀ کلک مې وخوړو
شکي شوم بیا مې اوخوړو چې سپک مې وخوړو

ښامار ته د تربور د حسد هیڅ هم پته نه لګي
چې لوی مې اوخوړو او که هلک مې وخوړو

اے کاش د ورور ولې د خلې نه یۀ ځلې دا واورمه
پتې مې ورور ته ورکړو ترے پالک مې وخوړو

غریب وم خو د خان روپۍ واپس مې د زکات کړے
زۀ زمکه وم خو شکر دے فلک مې وخوړو

رحمت شو راته ستا د تورو زلفو په تیاره کښې
پېزوان مې په لاس راغے چې تیندک مې وخوړو

مهجوره! خلق تلل چې نن د خان کره دعوت دے
زۀ پاتې شوم د مور د لاس سوکړک مې وخوړو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ننني سره ويشو مونږ د يؤ بل غمونه
نۀ به وي ستا او نۀ زما د برخې تل غمونه

ستا د وصال سره سره په تصور د بيلتون
ماته له ورايه چينګې داړې خندېدل غمونه

هغه يادونه ستا د شونډو سپين رخسار وو کنه
ماته په سرو سپينو جاموکښې پټېدل غمونه

اشنا د درستې دنياګۍ په غم به اونۀ رسو
راشه چې وګورود کلي چاپېر چل غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د ویر د خوشحالۍ په ډمامو کښې هم وي
په یوه خندا پسې رادرومي دلته سل غمونه

ورانه ویجاړه دنیاګۍ د خوار زړګي وه دومره
راتلل راتلل خو په راتلو کښې شرمېدل غمونه

نورې دنیا ترې په خندا خندا مزې اخستې
په پښتونخوا چې له اسمانه ورېدل غمونه

هغه اوس خپل ګرځي ملا ماته د غم پېټي په سر
چې د هر چا د زړۀ په زمکه یې کرل غمونه

مهجوره! هر چا ته د زغم په قدر اورسېدل
په وېشندي شه آفرین چې یې وېشل غمونه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالیـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه نننـــي ګلونـــه
پـــه ګلدســـته کښـــې يـــې خـــوښ نـــۀ دي پرونـــي ګلونـــه

دې تـــا پـــه مېـــز دي ګلدســـتې د ســـرو ګلونـــو پراتـــې
ماتـــه پراتـــه دي پـــه ســـرو وينـــو کښـــې ځلمـــي ګلونـــه

خپـل بـاغ ساتي خـو د ګـل چـين دا تـور مخـي تـه ګـوره
پـــردي امېـــل تـــه پښتونخواکښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پـــه خصـــمانه د ماليـــار هـــم مقابـــل نـــۀ شـــي کېـــدے
د پښـــــتونخوا د ســـــرو ګلونـــــو پنجـــــابي ګلونـــــه

معيـــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرۀ اننګـــي ګلونـــه

د ګـــل صـــفت چـــې کـــوې بـــد پـــه ازغـــو هـــم مـــه وايـــه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــوري دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرق د سپېره رقیب او خوږ رېبار په مینځ کښې دا دے
د یو خبرې وي ازغي بل وروي ګلونه

ماته بهار او خزان ستا دا پستې شونډې ښايي
دا یؤ سپړدي ګلونه بل دے غوځوي ګلونه

کړو ستا د شونډو هم رنګې ګلاب د ګلو باچا
ګنې په بوی کښې څه کم نۀ دي د ببري ګلونه

خیال کوه نن په پښتونخوا کښې چې تۀ څنګه رېبې
داسې رېبلي تا پخوا وو بنګالي ګلونه

مهجوره! شوک خپلو ګلونو ته قبرونه کیندي
شوک په مزه خپلو غوړونو کښې ټومبي ګلونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـــاکې مینـــې پـــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــه خـــواره تکـــي دجانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمـــا د ډېـــرې خـــوږې ســـیمې بـــدبختۍ تـــه ګـــوره
پکښـــې ابـــرې شـــولو ځوانـــان اورونـــه ولګېـــدل

د بـــل د پـــاره مـــو چـــې خپلـــه پښـــتونخوا ورانـــه کـــړه
د خپلـــــه لاســـــه د نقصـــــان اورونـــــه ولګېـــــدل

تنکـــۍ ځـــوانـي کښـــې ارمانونـــه غرونـــه غرونـــه پراتـــه
پـــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چـــې ژنـــې مشـــر شـــي د کلـــي تبـــاهۍ لـــه بـــس دے
ژنـــي د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجـــوره! ګتـــې د دنیـــا چـــا پکښـــې ډېـــرې وکـــړې
د ځینـــو خلقـــو پـــه ایمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحـــدت نـــه د کثـــرت پـــه لـــور پربېـــږم
خـــدا ے خبـــر چـــې د خلیـــل؏ ســـره ســـمېږم

تـــه پـــه یـــوه خنـــدا قســـم زمـــا نـــه واخلـــه
چـــې عـــالم مـــې ژړوي زهٔ بـــه خنـــدېږم

کـــه دې پـــوے کـــړم پـــه رمـــوز د تـــورو ســـترګو
بیـــا بـــه ســـتا پـــه ړنجـــولي ســـر پـــوهیږم

خپلـــې مـــړې ایـــرې بـــه بلـــې کـــړم چـــې پـــوے شـــم
چـــې د کلـــي نـــه لیـــرېدم کـــه پـــاتې کېـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــدس د هــر تــړون دومــره خیــرن شــو
چاتــه ،،خپــل ،،وئــیلے نــۀ شــمه شــرمیږم

یــم ډیــوه تــورو تیــارو د چاپیرچــل تــه
د حــالاتو ســپلۍ تیــرې شــوې بلیــږم

تــه مــې یــۀ ســاعت لــه زړۀ نــه بهــر نــۀ کــړې
وایــه چــرې ســتا پــه زړۀ کښــې هــم غریــږم

تصــور د لالــي هــم د ده راتلــل دي
مهجــور ځکــه پــه جــامو کښــې نــه ځــاییږم

«««»»»»

یادګیرنــه: دا شــعر د پښــتو د یــوې مشــهورې ټپــې تــر اثــر لانــدې مــا لــیکلے دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهیدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرد د غربت د چا په ښې ځوانۍ بې وخته لګي
د چا په سر ایښې کړې پګړۍ بې وخته لګي

یو د خزان وچې سپېرې هوا په مخ ورې ته
د سپرلي ډکې د ورمو سیلۍ بې وخته لګي

لیک د دېوال چې اپوته د غرور سترګې ویني
د مات قلم ژبه تتۍ تتۍ بې وخته لګي

په صورت روغ په خندا شنه استعماري ذهن ته
د یو غریب د خوږین بدن سلګۍ بې وخته لګي

چا ته غصه یې ته له قهره چا ته شونډې چیچې
د ګل په پاڼو پام کوه ږلۍ بې وخته لګي

چې په زړۀ سرې وینې وي پنډې خلۀ ترخه له غمه
ست د سرو شونډو او خوږې خو لګۍ بې وخته لګي

په سربازي کښې د غېرت مهجوره مخکښې مخکښې
دا دي غلط چې په سینه ګولۍ بې وخته لګي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا یادونـــــه دي د چـــا چــــې ژړوي مــــې
د ځـــوانۍ لـــه درانـــهٔ خوبـــه ویښـــوي مـــې

شـــپه د هجـــر کښـــې ســـرې ســـیلۍ د ژمـــي
څـــه تیـــرې غونـــدې ارې دي غوڅـــوي مـــې

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
،،مـــه مـــې ږده پـــه داســـې ســـر چـــې ټیټـوي مـــې،،

لېونتـــوب د مینـــې برخـــه د هغـــوي شـــه
چـــې مـــې ګـــرم پـــه مینـــه بـــولي پوهـــوي مـــې

اننګـــي دې هـــم ګـــلاب دي هـــم ســـکروټې
پـــه یـــو دم مـــې ســـوزوي هـــم لوبـــوي مـــې

مشـــورې دي بیـــا تیـــار اوســـه مهجـــوره!
چـــې مـــې کلـــي کښـــې پربـــږدي کـــه لیـــږدوي مـــې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویر د وران وزیرستان مې په غزل کښې نۀ وي
لکه چې ذکر د جانان مې په غزل کښې نۀ وي

زمکه د زړۀ هم وي سوکړه سترګو کښې اوښکې نۀ وي
افسوس دعا هم د باران مې په غزل کښې نۀ وي

ردي ټوکرۍ ته یې ورواچوئ او مۀ یې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې په غزل کښې نۀ وي

خپل یې هم ولولئ او بل ته یې هم اورسوئ
قیصه د قام چې د نقصان مې په غزل کښې نۀ وي

خوند د بې مالګې روټۍ هم پکښې نۀ وي مجهوره!
کله چې ذکر د خپل ګران مې په غزل کښې نۀ وي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيــا دې نــوے غـــم راواچـــوۀ زړګـــي تـــه
بـس د ے نـۀ مـې شـي زړۀ نـوره زنـدګي تـه

لاس د خپلــو پښـــتنو هــم پکښـــې ويـــنم
پښـــتونخوا چــې زۀ دې ګـــورم بربـــادي تـــه

کـه دې زړۀ غـــواړي چـې ګـل مـــومې بلبلـه
نـــو اول لاســـونه واچـــوه ازغـــي تـــه

پـه لاس ورشـي چـې ثـواب مـلا صـاحب تـه
کـړې تيـــار يـې تــنکے ځوانــه فــدائي تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د یـــوه خبـــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشته تش په نوم اسلام اباد دے
اسلام نـﺌ وایـي پـه نـوم مسـلماني تـه

ځـانمرګي پـردو بچـو تـه ثـواب بـولي
دا سـبق بـه کلـه وایـي خپـل بچـي تـه

پـه الـزام د ترهګـر بـه ګرفتـار شـي
خیـال کـوه مهجـوره! خپلـه شـاعري تـه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښــې مــو د يــۀ ځــا ے د ناســتو ورانــې ويجــاړې شــوې
لارې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې څـــه اوشـــو
مېلـــې د غريـــب د اوســـېدو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پلونــه چــې د ژرنــدې ګرځــې يــۀ بــل تــه څــه نــۀ وايــې
مــنځ کښــې يــې کــولمې بــس د دانــو ورانــې وې ويجــاړې شــوې

تــور کارغــان چــې راغلــل ګــل ورينــه ســيمه خــړه شــوه
جــوړې ځــالې پرېښــوې ګوګوشــتو ورانــې ويجــاړې شــوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـهٔ وي داسـې ګـلان شـته چـې یـې
پـــانړې د مـــزار پـــه ګلدســـتو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

وه د سیاســـت قیصـــه مـــلا غلطـــه پېښـــه کـــړه
میـنځ کښـې خېـل خـانې د پښـتنو ورانـې ویجـاړې شوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه یـوه سـپږه پسـې اوسـېځې
مېلـې مـو پـه شـر بـس د یـؤ څـو ورانـې ویجـاړې شـوې

زور خـــو لګـــوي مهجـــوره بیـــا بـــه لېـــونے ګـــورې
بـــس کـــه څـــو کـــړې د زولنـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا ممکن دي چې پوره شي ليکل غواړي
ستا صفت د حُسن ياره ليدل غواړي

په پردو خلقو گمان د ورور د مرگ کړي
دا گمان په خپلو خلقو اول غواړي

شنې جامې د گلبدنه دومره خوند کړي
لکه شنې پاڼې ښکلا چې د گل غواړي

لاړل ستا بچي سېلونو د لندن ته
شاگردان دې په سرو وينو لامبل غواړي

تضاداتو د تدريس ته دي حېران يم
يؤ بچے کتاب ټوپک په لاس بل غواړي

په کاغذ چې د لوستونکي اوښکې توی شي
اے مهجوره زړۀ مې داسې غزل غواړي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــار د میـنـــې ترنګــوم پــه ابــتلا کښـــې
پټــوم ســرې ســلګۍ زۀ پــه خنــدا کښـــې

ارادې مــــې د تســــخیر د کائنــــات دي
نــن کــه ســترګې غړومــه پــه خــلا کښـــې

چـــې دې ګــورم ســر تاپــا د وطــن ځوانــه
کـوټ پتلـون یـې نـور څـه نۀ ویـنم پـه تـا کښـې

چــم ګاونــډ ورلــه راځــي تــه ورلــه راشــه
پــه مړیـدو د ے ســتا مــین ســبا بیګــا کښـې

کـــور محلـــت د عاشـــقانو پکـــار نـــۀ وي
د مــین ځــولۍ پراتـــې وي پــه بیــدیا کښـــې

چـــې دې زړۀ نـــه ژاړي مـــۀ ژاړه مهجـــوره!
زیـــان د دیـــن او دایمـــان دی پـــه ریـــا کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشـــه نـــن خـــو مـــې د زړۀ ورکـــه ســـودا کـــړه
دا ســــپېره رقيــــب خـــو يـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي رواني اوښکې ځي خفا له زړۀ نه
يـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چـې کشـمير کشـمير دې هـر وخـت وظيفـه ده
پـه دا خلـۀ خـو يـۀ ځـل يـاده پښـتونخوا کـړه

پـه دا خيـال چـې پـه دېـوال پـورې هـم غـوږ دي
د رقيــب لــه ويــرې مــا دېــوال تــه شــا کــړه

چـې زمـا او سـتا پـه حـال وه رقيـب کـړے
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنيـــا کـــړه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه فکر د انجام نۀ کړي جذبې چې لېونۍ شي
سروي کاندي غټ غرونه ارادې چې لېونۍ شي

هیڅ غم ورسره نۀ وي د حدیث د پېغمبر بیا
ماتیږي لرې وځي به رشتې چې لېونۍ شي

پوره پوره ښارونه هم کودري کړي د ختو
منې د سمندر هم نه چپې چې لېونۍ شي

نظام د کائنات هم خپل په خپله ټول چلیږي
منکرې د خالق شي عقیدې چې لېونۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریـب شــي د افکــارو د څــه فکــر تــوان یــې نــۀ وي
د ژونـد کنـدو لېـږو کښــې فلسـفې چـې لېـونۍ شـي

بېګــا ســبا ودانـــې د ګـــودر غـــاړې وې عـــامې
خـو ګرانــې شـي پېـدا د چـا غرمـې چـې لېـونۍ شـي

خبــره ده یـــوه عامـــه لېونتـــوب د عـــام ســـړي خـــو؛
جـوړیږي ډېـر نقصـان غتـې ګزمـې چـې لېـونۍ شـي

لـوګـے چـې کـوي زړۀ نـو اسـویلي خیـژي لـه خلـې نـه
مهجـوره ابـرې هـر څـه کـړي لمبـې چـې لېـونۍ شـي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـــه د للمـــې دا بـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه
او زمـــا دا څـــو یـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

پـه ډک محفـل کښـې مـې پـه چـا دې چـې دا سـترګې خـوږې
پـــه ډک محفـــل کښـــې دا یـــؤ ګـــران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

زمـــا پـــه زړۀ چـــې دې هغـــه یـــې پـــه تنـــدې لیکلـــې
د خـــوار زړګـــی دا ترجمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

غمجـــن زړګـــې تـــه د اظهـــار مـــې یـــوه ټپـــه پـــاتې ده
دا یکـــه زار او یاقربـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د بـــږه ګرېـــوان مـــې راتـــه بـــس دې دا څـــو روغـــې تنهـــۍ
دا څـــو تنهـــۍ د بـــږه ګرېـــوان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د ایمـــان برخـــه ده مهجـــوره دا رښـــتیا وئیـــل هـــم
ربـــه دا برخـــه د ایمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــنا چــې ماســره نــن راغــے د څنګــزن نــه بغير
رقيــب ځــان يــوړو پــه نوکــارو د پمــن نــه بغېر

د ناکـامۍ پـه غـم چې مـات کانـدې خپـل سر پـه تېشه
يـا بـه پښـتون وي يـا بـل څـوک نـه د کـوهکن نـه بغېر

يـؤ پنجـابي چـې پـه مورچـه کښـې هـوا خلاصـه کړلـه
پښــتون خنــدل چــې ځــان لــه ښــۀ وم د ټيــزن نــه بغېر

پښـــتنې خـــورې ســـتا زړه لوپتـــه ښـــۀ ښـــکارېده
مشـکښې يـې ښـکلې وې پـه خدا ے چې د چلمـن نـه بغېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دې سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي يادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وے
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د څښتن نه بغېر

توره لاليه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې يې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکيږي د سيزن نه بغېر

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خونـــدونو ډک وختونـــو تـــه دې خېـــر وي
ګرانـــه یـــاره ســـتا یـــادونو تـــه دې خېـــر وي

د هجـــران چغـــې مـــې رنګـــې پنګـــې یوســـې
پـــالو نـــارو ګرنکونـــو تـــه دې خېـــر وي

هـــیڅ اثـــر د یـــار پـــه کـــانې زړګـــي نـــۀ کـــا
د مـــلا ؤ تعویـــذونو تـــه دې خېـــر وي

مـــراد اونـــۀ شـــو اوس تـــول پـــه کـــانو ولـــه
لېونیـــه زیـــارتونو تـــه دې خېـــر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــــي پکښـــــې مــــزه د بنګـــړو کانــــدي
د پښـــــتون دا مړونــــدونو تــــه دې خېــــر وي

هســـې نــهٔ چـــې دې پــه لاره کښــې بــدل شــي
ســتا وعــدو او ســتا لوظونــو تــه دې خېــر وي

ټــول تــور مخــي او شــين ســترګي درتــه يؤ شــو
پښـــتنې ســيمې ســتا غرونــو تــه دې خېــر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــؤ کېـــدو شـــي
اے مهجــوره ســـتا شـــعرونو تــه دې خېــر وي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګـران ټکـي راوړل ځـه مشـکل نـۀ دي پـه غـزل کښـې
خـو سـتونزې پېـدا کيـږي د پښـتون پـه پوهـول کښـې

اے ښـکليه يـاره سـتا د هـرې ښـکلې ادا ځـار شـم
خـو دا مـې نـۀ خوښـيږي د رقيـب سـره خنـدل کښـې

بـد مـه وايـه خپـل مشـر تـه د قـام تـر هغـې پـورې
تـر څـو چـې يـې اونـۀ وينـې د قـام پـه خرڅـؤل کښـې

څـه چـل چـې تـرې د ځښـکلو د اوبـو نـه شـي ټانـک تـه
تـر هغـې بـې فائـدې دي زر ډبمونـه پـه ګومـل کښـې

خنـدا کلـه کـوې او کلـه ګـونځې تنـدے ګرځـې
د يـؤ نـه دې قربـان شـم خـو قيصـه ده پـه دا بـل کښـې

فقـط هـم د ماسـتو او د چـونې خبـره نـۀ ده
خـو بـل څـه وو باچـا د وخـت ليـدلي پـه ببربـل کښـې

رقيـب دلـه کـه نـۀ وے زمـا ښـکليه راتـه وايـه
مـانع دي درتـه څـه د خپـل مهجـور خـوا تـه راتلـل کښـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جــذبې مـــې ارادې مـــې ولـــولې مـــې شـــې ســـېوا
دا خیـــال چـــې زړهٔ تـــه راشـــي رادرومـــې بـــه تـــه بیـــا

کېـدے شـي چې بیـا هـره ونـه شـنه د پښـتونخوا شـي
د چـــا د غـــاړې هـــار تـــه د ســـورګل پـــه تمنـــا

لګیـــا یُـــو نـــن خـــو زهٔ او تـــه آ خپلـــه خپلـــه وایـــو
خبـــر یـــې؟ چـــې بـــه څـــه وي د وختونـــو تقاضـــا

چـې جـوړ یـې پـه تـا نـهٔ کـړم د بابـا زنګینـې تـورې
حېـــران یـــم چـــې بـــه څنګـــه وي تقـــدیر د پښـــتونخوا

وختونـــو پـــرې ثابتـــه بـــې غرضـــي کـــړه ســـتا پـــه خپلـــه
مهجـــوره د کـــالونو راشـــه غـــواړي دې اشـــنا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــا دې مشـــهور مــونږه ښــاغلي نــۀ وے
يــا پــه نــاکړدو دې تــا غلــي نــۀ وے

آ د مــزري ځپلــی ,,ځــوت،، مــو ښــۀ ؤ
چـــې مــو بوټونــه اغوســتلي نــۀ وے

د خپــل بيــړي ټيپــک پــه خواکښــې مــړه وے
خــو مــونږ لــه توپــو تښــتېدلي نــۀ وے

زړې جـــامې او دا زړه لوپټـــه
خــوريې خورځــه خــور مــې ليــدلي نــۀ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمــــه دا تنکـــي تنکـــي ځلمـــي دي
کــور لوبېــدی جنــګ تــه لېږلــي نــهٔ وے

یـــا خـــو زمـــا وس وےد نویـــو جـــامو
یـــامې بچـــي راتـــه ژړلـــي نـــهٔ وے

تــوره تیــاره کښــې پــروت پــه وینــو ښــهٔ ؤ
دا نمـــر ســـپوږمۍ دې راختلـــي نـــهٔ وے

اســـان کـــار نـــهٔ ؤ پـــه دښـــمن برلاســـے
کــه لــه خپــل ســر نــه دې دانګلـي نــهٔ وے

دا د وخــت ســپي پښــتانهٔ نــهٔ شــي خــوړے
کــه ســپي دې خــلاص کــانې تړلـي نــهٔ وے

خنـــدا مهجـــوره! پـــس لـــه غـــم نـــهٔ راځـــي
غـــم نـــهٔ راتـــه کـــه دې خنـــدلي نـــهٔ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښـــکې اوښــکې دي نعــرې دي نــور څــه نشـــته
د نصــیب نــه مــې ګیلــې دي نــور څــه نشـــته

پــه زړګـــي کښـــې مـــې یـــې تـــۀ د زړګـــي ســـره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه دنیـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د یـــو خیـــالي لېلـــیٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه یـــاراني دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــــه نظـــر نــــن د حــــالاتو پـــه کتـــاب کـــوو
زمـــا خـــواري او ســـتا د ظلـــم بـــه حســـاب کـــوو

جینـــــۍ پــــه خپلــــه رضـــا لاړه د اشــــنا ســـره
ورونـــه یـــې وایـــي چـــې د پــلار بــه ثــه ځــواب کــوو

پـلار یـې وئیـل چـې خپـل صـورت خپلـه مرضـي د جینـۍ
ورونـــه د خـــور پـــه طـــرف وو دوئـــي پـــېچ و تـــاب کـــوو

خلـق یـې سـتا د شـونډو سـیال بـولي نـو ګـورو بـه یـې
بـــاغ تـــه بـــه ځـــو او ننـــداره بـــه د ګـــلاب کـــوو

چـــې داســـې اوتـــې بـــوتې وایـــي نـــو راځـــه خـــو کنـــه
ثـــه انتظـــام بـــه د رقیـــب خانـــه خـــراب کـــوو

یـــا خـــو مهجـــوره! ضـــرورت دے چـــې ټـــول یـــؤ شـــو ســـره
یـــا بـــه تـــور مخـــي تـــه ټـــول عمرجـــي ،،جنـــاب ،، کـــوو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلے خدا ے پیدا کړې اوس خاني مهٔ کوه
مدام به نه وي ډېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادۍ کښې ځان شریک وګڼه
په ځان هیڅوک هم پوره نهٔ دے ځان ځاني مه کوه

یا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او یا ګیله په خپلو څنوهاروني مه کوه

چې روا بولې د ورور وینې تویول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زړهٔ باچا دے په ظاهره یې غلط چې نهٔ شې
خیال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــا واخســـــتل خوندونـــــه د یـــــارانو د محفـــــل نـــــه
ځـوک ځـان تـه ناسـت دي اوري د بلبـل قیصـې د ګـل نـه

ځـوک کـور کښـې نامعلومـه ګـولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شـي
ځـوک کـور تـه اسـماعیل غونـدې روغ راشـي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امریکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونـــدې بـــه درومـــي ټیټـــې ســـترګې د کابـــل نـــه

دا یـــــوه درســـــره ولیکـــــه پـــــه زړۀ زمـــــا د لوریـــــه
ســـنګر تـــه ځـــه پـــه نـــره ځـــوک خبـــر دي د اجـــل نـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملـــے نـــۀ شـــو نـــوره دا ګرمـــي وزيرســـتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

چې مړ يو امريکي کاندې بيا خبر که دے شهيد شي
ډېـــر لـــرې نـــه راغلـــے شـــابه اوزه لـــه بورجـــل نـــه

ډېـــر ډېـــر مـــې ځـــوروي يـــوالے نشـــته پـــه پښـــتون کښـــې
مهجـــوره ځـــه ســـبق بـــه دې ځـــوک واخلـــي د غـــزل نـــه

««««»»»»

يادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـيکلے ؤ- کلـه چـې پـه خوسـت کښـې د امريکـه د سـی،ائي، اے دا اوچتـې پـايې ووه(7) افسـران پـه يـۀ ځـايې پـه يـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لويې زيان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلــــه د غــــم کلــــه د ظلــــم لاثـــــاني مشـــــقینه
ډېــر پــه خوشــي منــي دا زړۀ مــي د لالــي مشــقینه

تــو تــه وو یــودوي کــه نــه قېــد پکشــې اتیــا زره شــوې
تورمخیــه بیــا دې دي پېــل کــړي بنګــالي مشــقینه

وسله دو ټوله تـو پـه لـوس کشـې پشـتین سـیر پـه وینـې
تــور مخیــه مــۀ کــوه نــور دغــه چنګیــزي مشــقینه

پاشـتین چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ویـایي تـه
پـــه تورســـرۍ د میـــژه مـــۀ کـــوه پـــوځي مشـــقینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ چــې پــه خپلــې غريبــونې تــل ظلمينــه کــوې
درتــه راو بــولي تــهٔ ويــا يــه کــيم مفتــي مشــقينه

زړهٔ مــې تــانهوکې داى لــڅ فکــر د زيــوتي ســره کــه
هـــره تانهوکـــه بنـــدې مـــهٔ کـــه د ازغـــي مشـــقينه

کلــه شــي مــوت روتــه سـبب دې بــې عزتــۍ وګرځــي
پــه سـپينې لېچې کښــې خـو مـهٔ کـه پـه بنګـړي مشـقينه

مېــدون د مينـــې کشــې بــې خوفــه بــې خطــره ګرځــي
مهجــوره تــل کــوي بــې تېــرې ننګيــولي مشــقينه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يؤ ورک غزل پاتې برخه

خبـــــر يمــــــه بيـــــا زۀ زمـــــا ژړا بــــــه ثنـګـــــه وي
خـــــو وايــــه ګلبدنـــــه ســـــتا جفـــــا بـــــه ثنـګـــــه وي

لګيـــــا يـــــو نـــــن خـــــو زۀ او تـــــه آ خپلـــــه خپلـــــه وايـــــو
خبـــــر يـــــې! د وختونـــــو تقاضـــــا بـــــه ثنـګـــــه وي

دا وريځـــــې د آهونـــــو چـــــې تـــــرې پرخـــــه راوريـــــږي
خـــو ښــکې کــه تــرې ږلــۍ شــوله نــو دا بــه ثنګــه وي

مهجـوره د هجـران پـه سـرۀ غرمـه کښـې چـې اونـۀ سـوې
پــه وخــت کښــې د وصــال ســبا بيګــا بــه ثنګــه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې پــه یــوه خلـۀ بـه افغانــان شـــي نــا هـــیڅ کلــه نــا
چـــې بــه پـــوره زمــا ارمـــان شـــي نـــا هـــیڅ کلــه نـــا

فضــا د بــدر چـې امـت ځـان کښــې پیـدا نـۀ کـړي څـو
مــدد راکـــوز بــه لــه اســمان شـــي نـــا هـــیڅ کلــه نـــا

رقیبـه دا خیـال دې چـې بیـا پـه زړۀ کښـې هـم تېرنـۀ شـي
دا چـــې بــه ســتا زمــا جانـــان شـــي نـــا هـــیڅ کلــه نـــا

دا چــا ســپېرو سـترګو خـوړلے دے امکـــان ئـے نشـــته
ودان بـــه خـــر وزیرســـتان شـــي نـــا هـــیڅ کلـــه نـــا

اوس پـــه ډنـــډر د ګـــل بلبلـــه تـــه چغـــار مـــۀ کـــوه
چـــې بـــه سمســـور بیـــا ګلســـتان شـــي نـــا هـــیح کلــه نـــا

مهجـوره! زړۀ چـې پـرې راتـول شـي دا سـې نشـته دے څـوک
مــور نــه بغېــر کــه ډک جهـــان شـــي نــا هـــیڅ کلــه نــا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګيرې کړې دي

چا که خبرې بدنيتې ما ته ترخې کړې دي
خو ما تراوسه د هر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټه مې وس نه وو د چاپېره د بوال
نو له ناکامه مې دغنو ترې وبرې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمې ګلونه
ستړےيم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ماهم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې چې مېړنې وي په جذبو کارونه کېږي
د بېړه ګرېوان بې ستنې په ازغو کارونه کېږي

د ژوند دا خر ډګر شي د همت په یوم ګلونه
چې پنه شي کړي وده په خولو کارونه کېږي

زیاتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کؤل هم
لیکو لولو او وایو په پښتو کارونه کېږي

لوی نیت لویه جذبه او حوصله چې پکښې راشي
د روغ صحت په توره د مودو کارونه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګـې چـې مغـزے مـات کـړي نـو هـر څـه پـه ټـپـه اودريـږي
اشـــنا پـــه دے دنيـــا کښـــې د ژونـــدو کـارونـــه کېـــږي

ځـــواني چـــې زړبـــوډي شـــي ارادې هـــم زړې کانـــدي
چـــې پېغلـــې ارادې وي د ځلمـــو کارونـــه کيـــږي

صـحت هـم تـل روغ نـۀ وي مـرګـې راشـي دولـت پـاتې
کـــه خانـــدو او کـــه ژاړو دا يـــؤ څـــو کارونـــه کيـــږي

بـس خبـر د ے ايمـان غـواړه چاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـــې مـــۀ وايـــه چاتـــه پـــه خـــوږو کارونـــه کيـــږي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه ســـترګو نـــه د اوښـــکو قطارونـــه دي وریـــږي
پـــه غـــم پســـې بـــل غـــم د ے بـــس غمونـــه دي وریـــږي

مـــړه زمکـــه پـــرې ژونـــدۍ شـــي دا فرمـــان د پـــاک الله د ے
دا زېـــــرے د ژونـــــدون د ے بارانونـــــه دي وریـــــږي

لـــه ســـترګو اوښـــکې څـــاڅي کـــه کوټـــه د یـــؤ غریـــب ده
شـــپبو شـــپبو بـــاران د تـــا یادونـــه دي وریـــږي

زانګـــو کښـــې ماشـــومان نـــۀ کـــوي خـــوب پـــه چغـــو ســـر دي
پـــه ټـــول افغانســـتان بانـــدې بمونـــه دي وریـــږي

پښـــتون دې خپـــل کتـــاب د عمـــل اولـــولي څـــه وائـــي
فرقـــې فرقـــې پښـــتون د ے عذابونـــه دي وریـــږي

زمـــونږ نصـــیب پـــه ســـمه کښـــې ســـکروټې او ګرمـــۍ دي
پـــه غـــره زمـــونږ د ســـیمې بهارونـــه دي وریـــږي

پـــه وران وزیرســـتان کښـــې لا پاســـته نـــوي ازغـــي دي
مهجـــوره! خلـــق وائـــي ســـره ګلونـــه دي وریـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلــه وایــه تــه خفــه پــه غــم د ځــان یــې کــه نــه
او یــا پــه بــاغ کښــې خبــر شــوے لــه خــزان یــې کــه نــه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزیرســتان یــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وایــه رقیــب تــۀ چــې فقــط زمــا جانــان یــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــې کښــې مــزدوري کؤلــه
بیــا ټولــه شــپه یــې مجاهــد هغــه دهقــان یــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر ظالم هر زوراور پرې طاقت ؤازمایه
روس شو تکړې اوس امریکه هغه افغان یې که نه

مور د بمونو نه هم اونۀ ویرېدې ښاغلیه
ستا په غېرت شه افرین بهادر ځوان یې که نه

له غېرتي خاورې پېدا یې چې سنگر ته درومې
په تمنا د شهادت ته ور روان یې که نه

مهجوره داسې شعر لیکه چې پښتون یؤ شي سره
تۀ په نفاق د پښتنو خه پرېشان یې که نه

«««««»»»»

یادگېرنه: دا غزل ما هغه وخت لیکلے ؤ چې امریکې په افغانستان باندې د ،،بمونو مور ،،یؤ بم اچولے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس یې مۀ کړه زیات یې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سرکښې کلے کور د جانان غواړي
چې مینه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرځنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور یا د نمسۍ د پښتونخوا هره جینۍ شي

ترلې د تقویٰ سره د دین دنیا هر څه دي
د یؤ درویش په وجه کور وړوکې کورنۍ شي

لمبه چې د ډیوې وي ترې ایرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابیل او د قابیل قیصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې کــور کښـــې ډيــوې مـــړې وي پتنګـــان کلـــه راځـــي
غربــت چـــې تـــر حـــد زيـــات شـــي نـــو يـــاران کلـــه راځـــي

چې زړۀ لـه غمـه شين شي نـو لـه سترګو اوښکې څاڅي
پــه شــين اســمان چـــې وريـــځ نـــۀ شـــي بـــاران کلـــه راځـــي

رقيـــب دلـــه خفـــا کـــړو اوس جانـــان تـــه جرګـــې لېـــږم
د اوښـــکو بـــې جرګـــو خفـــا جانـــان کلـــه راځـــي

د وخـــت پـــه زولنـــو تړلـــي لاس کلـــک دي د هـــر شـــي
بـــې وختـــه بـــې نېټـــې ســـر تـــه ارمـــان کلـــه راځـــي

وعتصـــمو بحبـــل الله خـــو ســـتا امـــر منـــي ټـــول
پــه يــوه خلــۀ مســلمان ســتا پــه فرمــان کلــه راځـــي

مهجـوره! دا پــه وهــم او پــه ګمــان کښـــې د چـا نــۀ وه
چـــې خـــر وخـــت بـــه پـــه ګـــل وزيرســـتان کلـــه راځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځيګر زخم چې زيات شي پرې دوا خو داسې نۀ وي
مصيبت کښې سترګې واړوي اشنا خو داسې نۀ وي

پنجابے چې ،،سر لښکر ،،ته بد رد وايي غدار نۀ دے
په ژړا پښتون غدار شي چې ژړا خو داسې نۀ وي

په خندا دې کافر وائي خپل کور سوزوه شاباش
*ستا په خله سوځي خپل کور پام کړه ملا خو داسې نۀ وي

چې په يؤ ګزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات شو
سپاهي خندل چې ورو يې ياره بيا خو داسې نۀ وي

ماوئيل ګل وزيرستان مې لوټې لوټې شو مهجوره!
په خندا شو وې د ګل وطن ښکلا خو داسې نۀ وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وولە لهجه

پشتاني خوري ډېر دي کشلي دي شنکي خولینه
پشتو ته کسه بېچ کوه خپل غېرتي خولینه

خیرن نطر ؤ ورته کو ځوناور داسې هن شته
پټ سوته مخ او په چا مه وینه بېخي خولینه

چې دې خولې روشي په مخ او بیا یې ووینځي ته
داسې چړکیژي که مني لکه غلمي خولینه

پرده کوه چې نن سابو داسې وژ سترګي هن شته
چې حیا نۀ کو ځیر ځیر کسې کشلاکي خولینه

داسې جینکۍ هن په اټک بندې روپورې وتې
چې دې ځوانوني لامدورې ته ګرځوي خولینه

پشتاني نۀ دې اروېدلي مې په خپل غوژینه
هغه ګلۍ په ګلۍ ګرځي خرخوي خولینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د مېونـد نقشـه بدلـه کـو پـه يـوه سـندره
ډېـر نـا يـو دوه دا وي خـو وي چې ملالـي خولينـه

د سـاکه خـور د سـاکه ليـر خولينـه کسـه خېـر دے
مهجـوره! پـام کـه چې اونـۀ کسـې پـرادي خولينـه

««««»»»»

اګست کال 1998م

يادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چې پـه لويـو لويـو علاقـو کښې وئيلې کيـږي او دهـرې علاقـې خلق يې مخصوصـه لهجـه کښې وائـي پښـتو هـم يـوه داسې ژبـه ده چې تقريبـاً تقريبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښې وئيلې کيـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائيګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښې وئيلې کيـږي- نـو لـږ شـان د افسـوس خبـره دا ده چې پـه شـمالي پښـتونخوا کښې کومـه لهجـه يکـاريږي پـه هغـه د جنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهيږي خـو چې کومـه لهجـه کښې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئيـل کيـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلـق نـۀ خـو پـوهيږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي -نـو مـا ځينـې غـزل او نظمونـه پـه دا جنـوبي پښـتونخوا کښې د مسـيدو پـه لهجـه کښې ليکلي دي- چې دلتـه ترينـه يـؤ غـزل رانقـل کـوم- اميـد لـرم چې د شمال پښتونخوا ورونه به هم پرې پوېږي شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېرې ورځې چې رڼا مې په وطن تېره شوې
د سپین سپېڅلي رڼا نمر سره چې نن تېره شوې

لا دې سرخي د شفق شته په اننګو د اسمان
د ګران وطن په هر صحرا په هر چمن تېره شوې

چا په خندا په خوشحالو په چړچقو تېره کړې
او په چا سخته لکه وخت د زنګدن تېره شوې

درنه کوم یؤ څو پوښتنې د جهان په حقله
یؤ څو سوالونه د دې دهر د انسان په حقله

○

څومره دې وایه تماشې په دنیاګۍ ولېدې
غونډې دې څومره د مستۍ او خوشحالۍ ولېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه ټــول عــالم پــه هــر طـرف مســته مســتي وه کــه نــه
چرتــه لــه غرېــوه ډک زړګــي کښــې دې ســلګۍ اولېــدې

یــا دې نظــر ؤ پــه رېښــمینو جــامو پــټ بــدن تــه ؟
کــه بــڅه جــامو کښــې دې ښــکاره د چــا پنــډۍ اولېــدې

تــا بــس کتــې ښــکلې بنګلــې او محلونــه د چــا !
کــه دې بــې چتــه بــې تنبــې زړې کېــږدۍ ولېــدې

پــه عــېش کــدو د دې دنیــا کښــې زړېــوډۍ وه اوده
کــه خــړې پــړې دې خــولې خــولې ځــوانۍ ولیــدې

څــومره ډاکــې د چــا پــه ننــګ او پــه نــاموس پرېــوتې
څــومره دې وایــه د بــې وســو مجبــورۍ ولېــدې

څــومره حقونــه شــو تــر پښــو د غاصــبانو لانــدې
پــه ویــر ژړا دې وایــه څــومره پابنــدۍ ولیــدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايــــه زمــا پښــــتنو ورونـــو پــــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کـــــه پــــه ژړا دې پښــــتنې پېغلـــــې جينـــــۍ ولېــــدې

اودې ليـــدې د لوپټـــو پيڅـــې لونـــدې پـــه اوښــکو؟
کـــــه د ځوانــــــانو دې کـــــرېږ وږې پګــــړۍ وليــــدې

ورانـــه ويجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښـــتونخوا هغســــې؟
کــــه دې پــــه کنــــدو پــــه لېـــړو کښـــې ابــادۍ ولېــدې

خـــوره وره پــــه محکـــومي رضـــا منـــدي وه کـــه نـــه؟
غلـــــــې خونـــــــدي دې ولـــــــولې د ازادۍ وليــــــدې

وايــــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره ديـــون د پـــاره
پکــــار دي څــــه د ژونـــد د نـــوي ســـباون د پـــاره

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چــې اوســي د ســرحد پــه تــورو غــرو کښــې
دا چـې پـلار نیکـه یـې پـروت دي پـه مورچـو کښـې
چــې مــړه ښــکاري د ژونــدیو پــه جــامو کښــې
زړۀ مـې غـواړي چـې حسـاب وے پـه ژونـدو کښـې

دا فضــا چــې مــې اهونــه پکښــې شــوري
دا فضــا چــې لــري ښــکلي ښــکلي ســتوري
چــې د شــپې مــې تــوره شــپه د قســمت ګــوري
زړۀ مـې غـواړي چـې پراتـه مـې وے پـه پښـو کښـې

چــې ســبب د یــؤ څــو تنــو د راحــت وي
چــې ســبب د یــؤ څــو تنــو د عشــرت وي
چــې ســبب د یــؤ څوتنــو د خلــوت وي
زړۀ مــې غــواړي زلزلــې داســې بنګلــو کښــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــې وړوکـــــې د عمـــــل بلـــــه ډيـــــوه وي
چـــــې يـــــوه نـــــوې عقيـــــده او فلســـــفه وي
چـــې يـــوه نـــوې عجيبـــه غونـــدې تحفـــه وي
زړۀ مـــې غـــواړي چـــې مـــې راوړے پـــه پښتوکښـــې

زړۀ مـــې غـــواړي د يـــو بـــل چـــې ځنـــګ پـــه ځنـــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي د باطـــل ســـره پـــه جنـــګ وے
مـــونږه ټـــول يـــؤ ځـــايې ولاړ پـــه نـــام او ننـــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي اتفـــاق پـــه پښـــتنو کښـــې

مهجـــور نيـــت لـــرم د داســـې نېکـــې چـــارې
چـــې لار شـــود وي د عمـــل د نېغـــې لارې
چـــې رڼـــې شـــي پـــرې د غرونـــو پـــالې نـــارې
زړۀ مـــې غـــواړي يـــؤ شـــعور خپلـــو پـــردو کښـــې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې یادېږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګیدړان کړي
کله جوړ کړي د ګیدړ نه شېر وختونه

کله یؤ ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمــــــه تـــــل د لېونوغونــــــدې زهٔ
خپلــو تــه ښــکارم د پــردو غونــدې زهٔ

ســـتغو د ژونـــد تـــه اســـتقلال لرمـــه
د پښـــتونخوا د تـــورو غـــرو غونـــدې زهٔ

کلـــه فضـــا کښـــې اواره ګرځمـــه
مهجـــور د چـــا د اســـوېلو غونـــدې زهٔ

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنې

اې د موهومــــــو پوښـــــتنو بهیـــــره
اې د دلســـــوزو اســـــوېلو بهیـــــره
اې د ســـــتومان انســـــانیت قـــافلې!
او اې د تـــورو تـــورو شـــپو بهیـــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســـبا کلـــه شـــي؟

○

څــه خــوې لــرې هــم د لــوګي؟ لوګیــه
اې د لوانــده غونــدې لرګــي لوګیــه
لــوګې لــوګې بــه یــې کــه وریــځ بــه هــم شــې؟
اې د مظلــوم د مــات زړګــي لوګیــه
تاکښــې بــه تنــدر او برېښــنا کلــه شــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچا بې تاجه د وطن ستړے دے
دا په خوارو زارو مین ستړے دے
راشئ اوګوئ که رحم لرئ
خولې خولې دې تول کوهکن ستړے دے
مور د شیرینې به رضا کله شي؟

دا چې دي بندې د سرکار له وېرې
دا چې دي بندې د خونخوار له وېرې
لړه ښکاره شه نامعلومې نېټې!
دا بندې خلې د استعمار له وېرې
چې په خپل حق به دوي ګویا کله شي

چې د مظلوم شي ورځې شپې بدلې
چې د محکوم شي ورځې شپې بدلې
چې پاس تر عرشه دې فریاد اورسي
چې د قوم شي ورځې شپې بدلې
مهجوره آه به دې رسا کله شي؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نهٔ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړهٔ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
تهٔ به راتلې په بخملینو لارو
○
اوس مهٔ راځه لالیه
چې بندیوان یمه زهٔ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دې شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن
○
اوس مهٔ راځه لالیه
هیڅ نهٔ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تیار کښې مړو ایرو ته ناست یم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غریبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وینم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غیرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

««««»»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پربغل په تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پربغل په څوکه ناست يم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېوندہ، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لويه خدايه په دا سيمه دا سې نر ژنې پيدا که
چې راغونډه په يو والي ارته ببرته پښتونخوا که

اې زما د زړګي سره اې له ځانه په ما ګرانه
اې زما د ډېرو ښکليو روايا تو نګهبانه
اې د کندوليړو زمکې اې عجيبه کوهستانه
چې پربغل دې هما له دې اې زما وزيرستانه

اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د باتورانو
اې زما غيرتي خاورې اې ميراثه د نيکانو
چې پېرزو يې په مونږ نۀ شې د يووالي وروولۍ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې خفـا پـه زړۀ دننـه د پښـتون پـه خوشـحالۍ هـم
نـۀ وې خـوښ چـې د پښـتون هـم د سـيالانو پـه سـيالۍ هـم
سـموو بـه دا بـد بختـه هـم پـه تـوره پـه ګـولۍ هـم

چـې مـې ګرانـې پښـتونخوا تـه پـرې پـه بـد نظر کاتـه شـي
*،،هغـه سـترګې شـه لېچنـې هغـه کسـي دې ړانـده شـي،،

وختـي مـاتې پـه هـر چـا راځـي خفـا چـې ورتـه نـۀ شـې
پـه مـا ګرانـه ماتـه هغـه وې چـې مـات ورتـه پـه زړۀ شـې
داسـې وخـت بـه هـم راځـي چـې بـه د خپلـو خلقـو تـۀ شـې
خـدا ے دې نـۀ کـړي د تورمخيـو سـره هـم چـې تـۀ سـپېره شـې

لـه سـرې هـوا دې ځـار شـم سـتا قربـان لـه سـردرو شـم
قربـاني غـواړي لـه خپلـو هسـې نـه چـې د پـردو شـم

لـور پـه لـور پکښـې ويشـتل چـې ميـان ښـکارزن غرځنې بزونـه
زړۀ دړد يـږي مـې چـې ويـنم لغـړ سـري هغـه غرونـه
چرتـه تـول شـو کـاترې چرتـه وېشـې ځنګلونـه
پـه اور اوسـوځه کـه راغلـل زمـونږ حبيـب تـه پرمتونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو اوس اے ګرانــه پرېغلــه شــابه تــۀ اتــش فشــان شــه
شــغلې اوباســه دخلــې نــه پــه دې خلقــو قهرمــان شــه
دا مـــنم چـــې هغـــه خـــوار وو ورې تـــرې او نهـــر وو
دا مـــنم چـــې نـــۀ کـــلا وه نـــۀ لـــونګۍ وه ســـر ببـــر وو
دا مـنم چـې پېسـې نـه وې اونـۀ دومـره سـره سـپین زر وو
خـــو ســـاده بـــاده ژونـــدونۀ د يـــۀ بـــل پـــه غـــم خبـــر وو

چـې جامـه يـې هـم شـرۍ وه چـې برسـتن يـې هـم شـرۍ وه
چـــې بـــه ځـــار تـــرازادۍ شـــو نـــو کفـــن يـــې هـــم شـــرۍ وه

پـــوی پـــه خونـــد د ازادۍ وو وينـــه ګرمـــه پـــه بـــدن کښـــې
وئيـــل داســـې يـــۀ شـــهيد د ،،تـــاراکۍ،، پـــه زنکـــدن کښـــې
مـــونږه نـــۀ کـــوو د غېـــرو غلامـــي پـــه خپـــل وطـــن کښـــې
دا دې پتـــه وي انګرېـــزه ســـتا راڼـــۍ تـــه پـــه لنـــدن کښـــې

اے زمـــا وزيرســـــتانه تـــۀ د داســـې خلقـــو کـــور يـــې
ســـتاله خـــاورو صـــدقه شـــم د زړۀ ســـر تـــۀ د مهجـــور يـــې

«««« »»»»

*دا مصرعه د اجمل خټک صیب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې يوسي سمدستي څمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېوندده ،موسیٰ ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سيمه کښې دې خدايه داسې نرژنې پيدا شي
چې راويښې او بېدارې ولولې د پېوندده شي

داسې نر چې په دا سيمه هر بد کار ترېنه ترسيږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترينه ترسيږي
لېونے د ازادۍ چې هوښيار ترينه ترسيږي
يؤ لمسے د پېوندده چې استعمار ترينه ترسيږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ايرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازيانو ړنګو پنګو هديرو کښې

وايم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نهٔ دے
وایم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نهٔ دے

هر دښمن چې مې دې سیمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ویستے شو هغه سترګې خبرداره دې بیا شوري

دا تش غرونه غرونه نهٔ دي دلته پټه یوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنیکانو یوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګړه وړه ده
څو څو ځله د ظالم له دې ځاے تللي جنازه ده

اوس دې نهٔ ګوري دې خوا ته هر په زړهٔ خیرن ته وایم
خاربښتېرې چې پرېغل ته هر هغه پمن ته وایم

زهٔ د ګران وزیرستان تعلیم یافته ورونو ته وایم
په ښائست د نور د علم ښائسته ورونو ته وایم
زهٔ د مینې محبت په واسطه ورونو ته وایم
چې څه درد لري په زړهٔ کښې زه هغه ورونو ته وایم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپلې علاقې نه زما ورونو بوستان جوړکړئ
دلته امن امان جوړ کړئ دلته امن امان جوړ کړئ

خو مهجوره ښکلے باغ وزیرستان هله کېدے شي
د دې سیمې د رنځونو بس درمان هله کېدے شي
دا د غرونو او سېدونکے ښۀ انسان هله کېدے شي
زما ورونو دلته امن و امان هله کېدے شي

چې د ګران وزیرستان مې هر بچے تعلیم یافته شي
هر بوډا تعلیم یافته شي هر ځلمے تعلیم یافته شي

«««««»»»»

یادګېرنه: ما دا دوه نظمونه د وزیر ستان د موجوده حالت نه ډېر کالونه وړاندې لیکلي دي- ځکه د وزیرستان د اوسني حالت نه مختلف پس منظر کښې لیدے شي-دې کښې د ځینو بندونو ټکي هم یؤ رنګ دي- هغه وخت به دا د بزو، مېږو، او غواګانو غلې کېدې- او ډېرو بدمعاشانو به دې خلقو نه ډاټسن ګاډي بوتلل- او اوبه یې تښتول- د ویونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوي،، ووائی-
یادګېرنه: دا دواړه نظمونه ما په کال 1997م کښې په ډي ائي خان کښې د فقیر ایپي په کانفرانس کښې وار په وار وئیلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د ځوارلسـم اګسـت د نمـر د راختـو نـه مخکښـې
سـحر وختـي لـه کلـي اووتـم بېـديا تـه لاړم
د ښــکلي نمــر د ازادۍ د مبــارکې ورځـــې
د پلوشــو پــه اســتقبال ګوشــے يـؤ خـوا تــه لاړم

بهـر لـه کلـي نـه خـو ډېـر لـه کلـي لـرې هـم نـۀ
پـه يـوه جـونګړه مـې پـه لاره کښـې نظـر لګېـدو
ناسته پـه وره کښـې د جـونګړې مـې بـوډۍ اوليـده
ماتـه مـلا سـپين يـې د وږۍ پـه شـانې سـر لګېـدو

دې هـم کتـل پـه نمـر خاتـه خـو چـې يـې زۀ اوليـدم
ويــې د اګســت خــو زويــه نــن ده ځوارلســمه کنــه
دا نــن ســحر د ګــران وطــن د ازادۍ ســحر دے
مــا وې چــې هــو ګرانــې ابــۍ دا خــو منمــه کنــه

دا راتــه وايــه چــې دا تــۀ دلتــه تنهــا ولــې يــې
جــدا لــه خلقــو نــه پراتــه تــۀ پــه بېــديا ولــې يــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رېږدونکي لاس دي اونيسي او پاڅوي دې
داسې څوک شته که نا تهٔ ناسته ماته ملا ولې ئې

ابۍ يؤ سوړ اسوېلے اوكړو ويې چې هو بچيه
زهٔ تنها نهٔ يم زما ډېر ښكلي يؤ ځوان بچے ؤ
د ګران وطن د ازادۍ جنګ ته مې اولېږلو
لا خوراغلے نهٔ دے ښهٔ مرد مېدان بچے وو

خو داسې اورمه له خلقو چې شهيد شو هغه
زما پتنګ كړو ځان ستي د ازادۍ په شمع
وائي چې مړه شي نو هغه په دنيا بيا نهٔ راځي
وركړے سر زما بچي د ازادۍ په شمع

خو نا دا ټول دي په غلطه شهيدان خو نهٔ مري
د ازادۍ په شمع سوي پتنګان خو نهٔ مري
نن څوارلسمه د اګست ده زهٔ كمځې غوړوم
د ازادۍ جنګ ته وتلي باتوران خو نهٔ مري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما یقین دے چې راځي به نن سبا به راځي
د ازادۍ بېرغ په لاس کښې په ګډا به راځي
نن ثوارلسمه د اګست ده په خندا به راځي
نن به راځي نن به راځي او خامخا به راځي

نو راشئ ورونو چې لږ سوچ اوکړو او فکر وکړو
د ازادۍ په ورځ به ډېرې خوشحالۍ هم کوو
خو څه خو به خیال د مور او پلار د شهیدانو ساتو
څه خو به خیال د ننګیالي د دې ابۍ هم کوو

د ګران وطن د ازادۍ خو ډېر کالونه اوشو
خو لا خو لارې د زامنو ګورې بورې مېندې
په انتظار د خپل شهید دا یوه ابۍ هم نهٔ ده
مهجوره وې به ګران وطن کښې داسې نورې مېندې

«««« »»»»

یادګېرنه: ما د نظم په ثوارلسم اګست کال 1964 م کښې لیکلےؤ- چې زهٔ په ګورنمنټ مډل اسکول کړمه کښې د اتم ټولګې طالب علم ووم-او د ازادۍ د باتورانو ډېرې مېندې ژوندۍ وې-د دې نظم معیار د اتم ټولګې د یؤ هلک د لیک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانــــو غريبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــانو راشـــئ راشـــئ

چـــې مـــانۍ د اســـتبداد کـــړو دړې وړې
رانســـکورې چـــې بنګلـــې کـــړو لـــوړې لـــوړې
ورتـــه اور کـــړو چـــې تـــرې پورتـــه شـــي لـــوخړې
چـــې بنګلـــې شـــي د خانـــانو خـــړې پـــړې

اے خوارانــــو غريبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــان راشـــئ راشـــئ

نـــن دخپلـــو عشـــرتونو حســـاب ورکـــړئ
نـــن دخپلـــو دولتونـــو حســـاب ورکـــړئ
د مـــزو او د خونـــدونو حســـاب ورکـــړئ
د دې لويـــو محلونـــو حســـاب ورکـــړئ
اےخانـــانو نوابـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قيمــت د خپلــو تويــو خولــو غــواړي
نــهٔ شــرميږي لــه هيچــا نــهٔ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې څــوک داړي
ورپســـې شــئ راشـــئ تــول لکــه غوبــاړي
خـــړو پـــړو مزدورانـــو راشـــئ راشـــئ

ولـــې غلـــي د غريـــب پـــه بـــد حـــالې يـــې
ولـــې خـــوښ پـــه دابـــې خونـــده زنـــدگۍ يـــې
د اســـلام پـــه تلـــه خامخـــا تلـــې يـــې
حـــق تـــه حـــق وائـــي ښـــکاره بيـــانوې يـــې
امامـــــانو خطيبـــــانو راشـــــئ راشـــــئ

د ســـرو شـــونډو لـــه شـــرابو لاس پـــه ســـر شـــئ
لـــه تيـــارو د تـــورو زلفـــو رابهـــر شـــئ
کـــار پـــه تشـــه وينـــا نـــهٔ کيـــږي خبـــر شـــئ
عمـــل وکـــړئ د غريـــب پـــه چـــارو ورشـــئ
شـــاعرانو اديبـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینــه کــار د تــورو واخلــې خبــردار شــئ
بنـــد تړلـــي مخـــامخ د اســـتعمار شـــئ
ټـــول پـــه نبغـــه لاره واړوئ پـــه لار شـــئ
خـالي مـه کښېنئ اختـه د قـام پـه کـار شـئ
د وطـــن قلمکـــارانو راشـــئ راشـــئ

ټول بـه ځـار پـه ننـګ غیـرت او پـه پښـتو شـو
دا پـري جنبـې بـه پرېـږدو ټـول بـه یـؤ شـو
کـه یـؤ نـۀ شـو نـو دا ټـول بـه هـم یـؤ څـو شـو
پـه دریـاب د بـې ننګـۍ کښـې بـه لاهـو شـو
زمـــا ورونـــو عزیزانـــو راشـــئ راشـــئ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشـــه چـــې بـــاغ د زنـــدګۍ تـــه بهارونـــه راشـــي
راشـــه چـــې غـــاړې د ځوانۍ تـــه دې هارونـــه ر اشـــي
راشـه چـې تـورې تيـارې شـپې د جـدايۍ شـي ختمـې
راشـه چـې ختمـې بـې کـارۍ شـي او کارونـه راشـي

کـور د زړۀ وران د ے رڼـا نشـته مـړې ايـرې دي اشـنا
د هجـران شـپې ډېـرې اوږدې ډېـرې سـپېرې دي اشـنا
زړۀ د ماشـوم غونـدې ژړيـږي سـترګې سـرې دي اشـنا
زر کـړه راځـه چـې مـې زړګـي تـه قرارونـه راشـي
د يـؤ عاشـق د ګرمـو ګرمـو اسـوېلو پـه خـاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يــؤ مـــين د جـــدايۍ نـــه د ګيلـــو پـــه خـــاطر
پورتـــه کـــړه جـام دې د ديـــدن د مېلمــانو پــه خـــاطر
چـــې د خنـــدا د عاشـــقانو هـــم وارونـــه راشـــي

دا بـــې قيمتـــه چـــې دي نـــن د غريبـــانو خـــولې
دلتـــه بـــې قـــدره دي زمـــا د مزدورانـــو خـــولې
خـــواره خـــوارۍ کښـــې مـــې بهيـــږي د خوارانـــو خـــولې
وختـــه راځـــه چـــې پـــه بـــادارو يـــې پورونـــه راشـــي

چـــې بـــده ورځ شـــي د پښـــتون پـــه دښـــمنانو بانـــدې
چـــې زنکـــدن شـــي د پښـــتون پـــه بـــد خواهـــانو بانـــدې
چـــې ورځ د عيـــد شـــي پـــه خوارانـــو غريبـــانو بانـــدې
پـــرې خوشـــحالۍ دلـــۍ دلـــۍ او انبارونـــه راشـــي

زړې قيصـــې چـــې د ليلـــیٰ او د مجنـــون تـــازه شـــي
خونـــد د وصـــال ســـره غمونـــه د بيلتـــون تـــازه شـــي
چـــې ولـــولې د عاشـــقانو د ژونـــدون تـــازه شـــي
بيـــا منصـــورانو تـــه د مينـــې چـــې دارونـــه راشـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځیرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
چې د سیالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

یوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکڼې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سیلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمر ؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمۍ اخستے ؤ خولې ؤ سېلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سیټونو سمبدلو سره
دے ؤ ولاړ چیرړې جامې یو څو کمبلو سره

وې چې سخیانو ته د خېر وي ستړي مه شئ وروڼو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وي ستړي مه شئ وروڼو

څوک یوه روپۍ او څوک انه او څوک پېسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک اوازې ورته د معاف که معاف اې تره ورکوي
څوک ورته وائي لاره پرېږده څوک ديکه ورکوي

زۀ په سيټ ناست يم د قدرت په قدرتونو کښې غرق
دا د نصيب رنګا رنګې ته په سوچونو کښې غرق

وايم چې دغه وړې تړې ځوان به ورور وي د چا
وايم چې دا کره به ناسته لور او خور وي د چا
دا غريبي د ده به هم چرته پېغور وي د چا
خدايه د ده په غريبۍ کښې به قصور وي د چا

د پلار نيکه ځيني که خدايه څوک خانان کېدې شي
نو دا خولي خولي راپک هم راپاخان کېدې شي

په بدرګه په چا د چا سره ټوپک کرځوي
په هله ځله هر بوډا، ځلمې هلک ګرځوي
چې وي ماړه نو بيا مازغه پاس په فلک ګرځوي
چې شي خالي نو کور په کور خېټه راپک ګرځوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه هــر مــوټر هــره لارې کښــې مــا او تاتــه ګــوري
د ازلـــي برخـــې پـــه تمـــه دے هـــر چـــا تـــه ګـــوري

څــوک وي خانــان د چــا پــه برخــه مــزدوري وي د چــا
د بــل پــه مخکښــې لاس نیــول بــه مجبــوري وي د چــا
لکــــه راپــــک وریســـې منــــډې ضـــروري وي د چــــا
پــه زر جېبونــو کښــې تقســیم خدایــه روزي وي د چــا

د چــا خنــدا ځــان پــورې نــۀ غــواړي قســم دے وروره
مهجـــوره! زړۀ لـــري د غوښـــې بنیـــادم دے وروره

«««« »»»»

یادګېرنـه: راپـک زمـونږ د علاقـې یـؤ ملنـګ او غریـب سړے ؤ-دے بـه اکثـر هـره ورځ جنډولـه تـه راتلـو- اول بـه یـې پـه بس او لارې کښـې ناسـتو خلقـو تـه سـترې مـۀ شـې اوکـړل- او بیـا بـه یـې اووئیـل چـې سـخیانو تـه دې خبـر وي-د ملنـګ برخـه اوکـړې- وائـي چـې پـه غـوا کښـې کـه پـې نـۀ وي هـم خـو د ،،بـورکي،، ورتـه هیلـه وي- مـا دا نظـم د دغـه ملنـګ راپـک پـه نـوم لـیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نن قیصه چې زۀ لیکمه حقیقت لیکمه
د یو غریب نوکر د خوږ ګوتې حالت لیکمه

ده زخمي کړې خپله ګوته د سبزۍ سره ده
نورو ته بیا هم جوړوي دی ترکاري لګیا دے
جوړه یې کړې ښۀ د خپلې غریبۍ سره ده
څنګه چې دي خو د ژوند ورځې تېروي لګیا دے
څه نا اشنا یې دغه ګوته د پتۍ سره ده
ځکه بې غمه ترې سرې وینې تویوي لګیا دے
جوړې په زړۀ کښې څه بدل له دې سماجه اخلې
ځکه هر څه په خپلو سرو وینو لړي لګیا دے

څوک به مې ګرم بولي خو ستا په دې سرو وینو قسم
چې زۀ دا هر څه چې لیکم د زړۀ له کومي لیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې څوک به ستا په وینو کړي دوې اوښکې تویې
وایم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي لیکم
وایم خولو سره به خورو چې د غریب خولې دي
خبر دے روټی کـه څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان یو اے د زړهٔ سلطانه
ستا په سرو وینو باندې سره چپاتي څنګه وخورو

زهٔ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټیکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نهٔ شي
په وینو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ یؤ لنګري ؤ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوڅه کړې وه
–د ده نوم ،،سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې
لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونده ! ستا د کشمکش په مرحلو کښې
په اوږدو لارو روانو قافلو کښې
چې آه نۀ کوي او پښې ابلې روان دے
د منزل په اسره درومې په ازغو کښې
د غیرت همت نه ډک دا سړے څوک دے؟

د ارام په ښاپیریو مین نۀ دے
د نشو په اور انګار لوغړن نۀ دے
چې یې بار د بل غمونه هم په سر دي
چې په وچه زمکه بار د وطن نۀ دے
د خولو په سمندر کښې مهے څوک دے؟

امارت دے منتظر د چا خولو ته؟
رڼا ورځ ګوري د چا و تورو شپو ته؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغــه څـوک د ے چې يـې پـروړې پـه قســمت دي؟
هغــه څــوک دی چې دانـــې يـــې کــړې ترټــو تــه
د وطـــن پـــه شـــنو فصـــلونو ږلـــۍ څــوک د ے؟

زۀ مهجـــور يمـــه خبـــر لـــه خپـــل قانونـــه
د خـــوږې ليلـــیٰ خبـــر يـــم لـــه مجنونـــه
د ريـــا پـــه جـــامو کلـــه نـــۀ تېـــروزم
راتـــه نـــۀ بـــه ښـــايي نخښـــې لـــه پښـــتونه
ماتــه مــۀ وايــه چې خپـل او پـرد ے څـوک د ے

««««»»»»

يادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښـې چـاپ شوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان موټر کښې د کاروان منځې په سر ومه زۀ
رو غونډې ماته مې زړګي لکه د چا ووئيل
،،وکړه عظمت ته د وطن د مزدورانو سلام،،
خولې خولې شومه ملګري ته مې دا ووئيل

تۀ د تک تور هوار سړک خوندونه اخله دورمه
ما دلته پرېږده چې د چا تويې خولې اوګورم
،،په اسوېلو د چا تنهاکې زۀ تبل غواړم
زۀ به د چا د لاس پټوکي دلته پرې اوګورم،،

چې د کاروان منځې په کلکه او ببره سينه
د تور ښامار غونډې تاويږي راتاويږي غونډې
د دې سړک په غاړه ناست يمه سوچونه کوم
خوارۍ ځارۍ د غريبانو راياديږي غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايم چې دلته چې تېرېږي د موټر مالکه
درته د چاټيکلې ګوټې هم يادېږي کله؟
دلته وزګار شو سړک جوړ شو خو نه دے غريب دے
چرته بل ځايې کښې به لګيا وي وزګارېږي کله

چې په کلک غره کښې ستا موټر لارې ته لار جوړوي
وايه اشنا د فرهادي همت ښتن څوک دے؟
هوار سړک چې پرې تک تور او هم صفا جوړ شو
په دې تودو تارکولو سوے لوغړن څوک دے؟

وايه چې لاړو پياده سترے ستومانۀ کورته
ستا عېش کدو ته يې لنډه کړے اسان کړے مزل
ټيکلې ګوټې او ملا ماته ټوله ورځ ۀ لګيا
د ټولې ورځ د محنت دې څومره ورکړو بدل؟
بس دومره څه چې ورېي تږي او نهر بچي يې
ډوډۍ د يۀ وختي خو اومومي او نۀ وي د بل
نو دا غريب به وي لګيا سبا به بيا رادرومي
وي به لګيا او جوړوي به دې شاندار محل
اوس راته وايه چې په حال د دې غريب اوليکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کــه نغمـــې اولـــیکم اوســـتایمه پـــه زلفـــې ول ول
اوس هـــم صـــفت د چـــا د شـــونډو او رخســـارا ولیکم؟
اوس دې هـم خیـال د ے سـتمګره چـې بـه لـیکم غـزل؟

نــا کلــه نــا اوس بــه قیصــې ســتا د ظلمونــو لــیکم
اوس بـــه ســـامان ســـتا د ژړا وي خنـــدوم بـــه دې نـــا
اوس بـــه زمـــا د قلـــم ژبـــه وي او ســـتا ظلمونـــه
اوس بـــه د یـــو یـــو بـــدل اخلمـــه پرېـــږدم بـــه دې نـــا

مهجـــور غمجـــن غونـــدې راپاڅېدمـــه راغلمـــه خـــو
مـــا پـــه خولـــو چـــې بـــې قیمتـــه وي قســـم کـــړے دے
هـــر جـــاګیر دار ســـرمایه دار تـــه بـــه پـــه ډاګـــه وایـــم
چـــې د وطـــن پـــه غریبـــانو دې ســـتم کـــړے دے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیوني په مرګ

خلقــو لــړ مــا خــو هــم خبــر کــړی دا غوغــا د څــه ده
ماتــــه هــــم ووایــــئ قیصــــه دا نــــن ســــبا د څــــه ده
څــــه د حســــرت او څــــه د غــــم ډکــــه فضــــا د څــــه ده
ماتــــه هــــم وایــــئ زړهٔ مــــې چــــوي دا ژړا د څــــه ده

دا څــوک چــې کلــي تــه او څــوک ؤ هــديرې تــه ځغلــي
ښــکاري خــو داســې څــوک مــړ شــوے دے زمــونږ د کلــي

دومــره پــوهېږم چــې د کلــي څــوک ســړے مــړ شــو
یــا بــه هلــک ؤ یــا بــوډا او یــا زلمــے مــړ شــو
د چــا عزیــز ؤ د چــا خپــل د چــا پــردے مــړ شــو
خــو دا ماشــوم وایــې د کلــي لېــونے مــړ شــو

ســترګې مــې ســرې دي ژړوي مــې نــن پــردي غمونــه
وایــــي رښــــتیا د لېونــــو وي لېــــوني غمونــــه

خــدایګو کــه نــن زمــونږ د کلــي مشــر خــان مــړ وے
هغــه چــې ځــان بــولي د کلــي نګهبــان مــړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـــه مالـــک زمـــونږ د ګټـــې او تـــاوان مـــړ وے
هغـــه څښـــتن د ښـــې حجـرې او لـــوے مکـــان مـــړ وے

نـــو مابـــه نـــهٔ ؤ دا دومـــره پـــه مرګـــي ژړلـــي
څـــومره چـــې نـــن مـــې دي پـــه مـــرګ د لېـــوني ژړلـــي

تـــهٔ چـــې کاواکـــه بـــې خبـــره پـــه کوڅـــو ګرځېـــدې
پـــه رڼـــا ورځ هـــم ګرځېـــدې پـــه تـــورو شـــپو ګرځېـــدې
پـــه ســـر ســـرتوره ګرځېـــدې پـــه ابلـــو پښـــو ګرځېـــدې
څـــوچې ژونـــدے وې واک دې خپـــل وو بـــې جـــامو ګرځېـــدې

اوس يـــې مـــړ شـــوے نـــو پـــه خوښـــه د ژونـــدو کښـــې بـــه ځـــې
اوس تـــورو خـــاورو تـــه چـــې ځـــې ســـپينو جـــامو کښـــې بـــه ځـــې

د هـــر ماشـــوم د لاســـه کـــاڼي تـــا پـــه ســـر زغملـــي
تـــا د ځوانـــانو ګزارونـــه پـــه ټټـــر زغملـــي
تـــا د هـــر چـــا د لاســـه هـــر څـــه لکـــه نـــر زغملـــي
مـــرهم د مـــالګې دي د تـــا پرهـــر پرهـــر زغملـــي

نـــن ليونيـــه ځکـــه ټـــول راغونډومـــه کلـــے
ســـتا پـــه مرګـــي پـــه چغـــو چغـــو ژړومـــه کلـــے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــهٔ کــړه چــې پــه زړهٔ دې څــهٔ دي
څـوک پوهـه نـهٔ شـو پـه هغـه هـم چې پـه خلـه دې څـهٔ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــهٔ کتــل چــې ښــهٔ دې څــهٔ دي
لېــونی ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــهٔ دي

لاړې زمـــونږ د دنيـــا ګـــۍ نـــه ګيلـــه مـــن لاړې تـــه
غمجـــن د ے څکـــه واړه کلـــے چـــې غمجـــن لاړې تـــه

تـــا پـــورې چـــا بـــه چـــې څـــه ټوقـــه مســـخره کؤلـــه
تـــا بـــه څـــواب کښـــې معمـــولي شـــانتې ګيلـــه کؤلـــه
يـــا بـــه چـــې چـــا درتـــه څـــه ســـپکه او ســـپېره کؤلـــه
تـــــا بـــــه پـــــه خپلـــــه هـــــم خبـــــره د هغـــــه کؤلـــــه

خـــوار نـــهٔ شـــې تاتـــه جـــوړې مـــونږه خنـــدني ښـــکاربدو
لېـــونے نـــهٔ وې درتـــه مـــونږه ليـــوني ښـــکا ربـــدو

خـــوار نـــهٔ شـــې ســـتا جـــوړې زمـــونږه دنيـــا خوښـــه نـــهٔ وه
مـــونږ لېـــونے ګنلـــې ســـتا خـــو رښـــتيا خوښـــه نـــهٔ وه
د خـــــوار غريـــــب دې بـــــې اثـــــره ژړا خوښـــــه نـــــهٔ وه
د دنيـــــا دارو دې مســـــتي او خنـــــدا خوښـــــه نـــــهٔ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو تــا نــه ځــان تــه امیــري نــه غریبــي خوښــه کــړه
تــا زنــدګي پــه هوښــیارۍ د لېــوني خوښــه کــړه

مهجــوره دروميــ پــه څــه شــان د شــاه زلمــي جنــازه
ځــي هــديرې تــه عجيبــه غونــډې شــاهي جنــازه
نــۀ ایســارېږي چرتــه هــم پــه لاره ځــي جنــازه
نــن پــه اوږو د عقــل ځــي د لېــوني جنــازه

د زنــدګۍ ســتغې ســپېرې یــې لکــه خــوب تېــرې کــړے
ښــې پــه مــزه یــې ورځــې شــپې د لېونتــوب تېــرې کــړې

«««« »»»»

یادګېرنــه: زمــونږ پــه کلــي کښــې یــؤ لېــونے ؤ- هغــه پــه کــال 1974م کښــې پــه حــق ورســېدو- هســې خــو ډېــر خلــق مــري او پېــدا کېــږي خــو د ځینــو خلقــو مــرګ د ســړي څــه داســې احساســات راولــړزوي چــې درک یــې هغــه تــه خپلــه هــم نــۀ لګــي- مــا دا مرثیــه یــا نظــم د څــه داســې احساســاتو لانــدې لــیکلے د ے ځکــه چــې لېــونے زمــا څــه تربــور عزیــز نــه ؤ-خــو لېــونے ؤ او زمــونږ د کلــي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول وانه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

تــې وي هــم ســتا مخــامخ د ے درتــه ا ے ســي لګېــدلے
کــه پــه ســور اور کښــې ســوځېږي غریــب ا ے سي ځــه لیــدلے
پــولیس ګــپ درســره ولــي خانــه دغــه ســتا ریمانــډ د ے
خــو بیــا هــم د جېــل نــه تللــودې تــا هــر وختــې ډیمانــډ د ے
ســتاپه جېــل کښــې اوســېدل خــو یقینــي چــې ډېــر اســان دي
ستا په جېل کښې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کــه ربښــتیا راباندې وایــې ســتا خــو جېــل نــه د ے جنت د ے
ســتا پــه جېــل کښــې اوســېدل خــو یقینــي چــې ډېــر اســان دي
حــــال د هغــــو خلقــــو ګــــوره چــــې التهــــا یــــې اوېــــزان دي

داسې جېل کښې دې تېر کړے کاش چې ټول عمر مهجور و ے
دغــــه جېــــل ســــره د ټولــــو ســــهولیاتو زمــــا کــــور و ے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سیلۍ راغلې
ښکلیو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جینۍ راغلې
فضا خوشبويه چاپېر چل شو سندریزه غونډې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتیا وایمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را درومي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
بايد هغه دې نن لاسونه په نکريزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپين مړوندونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هــــم ســـــپېره يــــم د اختـــــر پــــه ورځ ژړا کومـــــه
دچـــا پـــــه يــــاد کښــــې دا عبثــــه مشـــغولا کومـــــه
اختــر خــو نــوم د خوشــحالو د ے خــو هغــو تــه نــۀ د ے
څــوک چــې د بــد نصــيب د لاســه پــه بــد حال پراتــه دي
څــوک چــې د يــوې يــوې آنــې خبــر غــواړي پــه نــوم د الله

پــه خــاورو خــړ يــې لاس نيــولي کــوي ســوال پراتــه دي
د چـــــا د ژونــــــد ملګـــــري لاړل همېشــــــه د پـــــاره
د چـــا کورونــــه شـــو تــــالا والـــــه کنګــــال پراتـــه دي
د سياســـت د لاســـه کونـــډې د چـــا خوينـــدې لونـــه
او د چـــا ورونـــه ترمـــې پـــه بنګــــال پراتــــه دي

مهجــوره څــه؟ کــه تــش بــه نــوم پــه ټــول وطــن اختــر د ے
د ژړا ډک پـــــه غـــــم لــــــړلے او غمجــــــن اختـــــــر د ے

«««««»»»»

يادګېرنــه: مــا دا نظــم د بنګلــه دېــش د بېلېــدو پــه وخــت لــيکلے ؤ-کلــه چــې زمــونږ نــوي زره(90000)فــوځ د هندوســتان پــه بــېلا بېلــو کېمپونــو کښــې د جنګي قېديانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ شاعر ملګري ته وصيت

که بيمار يم لږ مې خيال په ماه وسال که
د اويا کالونو تېر شومه تۀ خيال که
زۀ د منې زيږه پاڼه يم د ونې
چې در پرېوزم ځناور به مې پائمال که
لکه ډېره ښکلې پاڼه د سيمرغ
د يادونو په کتاب کښې مې سنبال که
د حالاتو له سيلۍ مې مرقد ژغوره
هسې نۀ چې خاوره يوسې ما کنګال که
د شعرونو مقبره کښې زما قبر
درنه ورک نۀ شي زيارت يې کال په کال که
که دې وس ورسېد جوړ ترينه کتاب که
ورک شعرونه راپېدا مې له عيال که
دغه کار ته تر مودې مودې مۀ ګوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتــدا یــې کــه دې زړهٔ غــواړي امســال کــه
دېــره ښــکلې دیباچــه پــرې نوشــته کــړه
د یــادونو تــرې چــاپېره یــؤ دېــوال کــه
چــې کتــاب پــرې دګلونــو باغیچــه شــي
هغــه ښــکلي ښــکلي ټکــي اســتعمال کــه
د یــارۍ مــې دومــره حــق دربانــدې نشــته
خــو تــهٔ خبــر دغــه کــار وکــړه ماخوشــحال کــه
پــه قیامــت کښــې چــې یــؤ بــل تــه غــاړېوځو
دغــه کــار بــه د یــارۍ هــم اســتدلال کــه
پــه ســلګو د زنکــدن کښــې بــه زهٔ وایــم
چــې مهجــور پــه دا ښــېګړه لازوال کــه

«««« »»»»

یؤ شعر

ګــل چــې ســتایې ازغــي هــم بــد مــهٔ ګڼــه
دا خــو ازغــي دي چــې ګلونــه ژغــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وخته چې بيا دې ورځې شپې ځوريږي
وينم او وايمه چې ښې ځوريږي
ستا په تندي اې کائناته ګورم
عن چې ورې ورې ذرې ځوريږي
دې وينو څښکونکي ازمري ته زما
هم د حالاتو ارادې ځوريږي
خير دے خو توان د دې ليدو نۀ لرم
چې حيا ناکې پښتنې ځوريږي
خدايه آلېچې فولادي غوارمه
چې يې مړوند ته زولنې ځوريږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخـــت ظالمـــه ډېـــر منـــت دې کـــوم
بـس کـه بـس نـور مـې پـه ګسـو مـهٔ وهـه
ډېـــر اوشـــو ډېـــر اے ســـامراجي ظالمـــه
نـــور مـــې کـــاروان د تلوســـو مـــهٔ وهـــه
دا وینـــــې زوې د غریـــــب دي غټــــه
دا شـــراب ګـــوره پـــه کاســـو مـــهٔ وهـــه
د زور ګېـــرۍ نشـــه کښـــې مســـت ســـړیه
بـــس دے نـــور حـــق د پښـــتنو مـــهٔ وهـــه

نـــهٔ منـــې؟ ښـــهٔ ده نـــو اوس خپلـــه ګـــوره
اوس د اوچتـــو بنګلـــو درز تـــه ټینـــګ شـــه
منـــــت زاري تـــــهٔ د هیچـــــا نـــــهٔ منـــــې
اوس د پښـــتون د ټوپـــک ډز تـــه ټینـــګ شـــه
مهجـــــوره! اوس دې زغمـــــې وار د پښـــــتون
راغلـې مېـدان تـه اوس دا ګـز تـه ټینـګ شـه

«««« »»»»

یادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـیکلے ، کلـه چـې بهټـو صـېب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل د څوکې بازه

د غلیم د ارادو د زړکو شلې کړه وزرې
شابه بیا په مخه واخله دغه شنې سپینې کونترې
د حالاتو ګډې وډې ته د هوا مخالف زور ته
چې زړۀ وانۀ چوې ګوره ته الوت کړه لرې لرې
بیا په زور دې وزرو یو فضا کړه ځان سازه
د پرېغل د څوکې بازه

نا خبرې د حملې نه سېل سېل شنې ډبرې ګرځي
وزر جوړ کړه یؤ ګزار ته چې یؤ یؤ شي ډېرې ګرځي
غړې چګې دې نیولې مردار خورو په مردارو
زلزله یې په دنیا شه ټپوسان بې ویرې ګرځي
تۀ باچا یې د مارغانو اراده وکړه درازه
د پرېغل د څوکې بازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ بــې خوفــه بــې خطــره د پرېغــل نــه تــر شــواله
د ځــوانۍ پــه طاقــت ګرځــه د جنــوب نــه تــر شــماله
اســتعمار د ازمــري هــم کــړه هوســۍ تــه بــې مجالــه
هــر غــرور هــره مســتي هــم چــې د شــېر اوځــي لــه خیالــه
ســتا نــرے غونــدې اواز د ے زوراورلــه هــر اوازه
د پرېغــــــــــل د ځــــــــــوکې بــــــــــازه

ستا پنجې دي زمـا خوښـې نـوم دې هـم د ے پـه مـا ګـران
لـه خوښـۍ نـه پـه خنـدا شـم تـهٔ چـې ګرځـې پـه اسـمان
دبـدبې تـه دې حېـران یـم بـې وقعتـه کـړې مارغـان
یـؤ وخـت داسـې ؤ چـې وو سـتا هـر صـفت د مسـلمان
خـو افسـوس چـې هغـه لاړل نـا خبـر یـو مـونږ لـه رازه
د پرېغــــــــــل د ځــــــــــوکې بــــــــــازه

ســتا ګــزار چــې تنــدریز د ے پــه دنیــا د شــنو کــونترو
ؤ تســخیر د کائنــات د صــحابه رض نیــت بــې وزرو
تمنــا د شــهادت تــه ضــرورت نــهٔ وي د زغــرو
شــهبازي ګــزار تــه نــهٔ وي وخــت د چغــو د خبــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــاخبر ؤ ابــو جهــل هــم لــه مغــوذ رض او لــه معــاذه رض
د پرېغــــــــــل د څــــــــــوکي بـــــــــازه

پــه محـل کښـې مناسب نـهٔ دي سـتا ځـالي او سـتا ځلـي
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاښو کښـې بـازه سـتا د ځـالي خلـي
اَشِــــد اءُ عَلَـــی اَلکُفـــارِ رُحَمَـــاءُ بیَـــنِهم یاســــت
بــازان چــا نــهٔ دي لیــدلي چــې د یــؤ بــل ســره نښــلي
د مرحــوم امــت صــفت د ے تاکښــې اوس هــم تــرو تــازه
د پرېغــــــــــل د څــــــــــوکي بـــــــــازه

تــا تــه اوس هــم شــابه یــاده شــهبازي د پــلار نیکــهٔ ده
هــای افســوس زمــونږ نـهٔ هېـره نـن ماضـي د پـلار نیکـهٔ ده
زنـــدګي مـــو کلـــه یـــاده حجـــازي د پـــلار نیکـــهٔ ده
تــا تــه یــاده پــه ښــهٔ ډول زنــدګي د پــلار نیکــهٔ ده
تــهٔ د وخــت د تېــر یــدو نــه ځکــه ګرځــې بــې نیــازه
د پرېغــــــــــل د څــــــــــوکي بـــــــــازه

ژاړم ځکــه نښــاني د تېــر امــت ویــنم پــه تــا کښــې
د بخښـــلو او وژلـــو وو خویونـــه پـــه هرچـــا کښـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ یـؤ نخښـه د مرحـوم امـت یـې پـاتې پـه دنیـا کښـې
سـتا جـرات سـتا حوصـله ده پـه امـت د مصـطفیٰ کښـې
سـتا پـه شـان پـه هـر باطـل بـه وه حملـه د دوي ممتـازه
د پرېغـــــــل د ثـــــــوکې بـــــــازه

سـتا پـه زور کښـې د وزرو عجیبـه شـان زور ګیـري ده
پـه پنجـه کښـې چې سـتا راشـي دايـې نخښـه دمرګـي ده
سـتا صـفت خېبـر شـکن دے سـتا حملـه هـم حېـدري ده
د مارغـــانو پـــه ســـومنات دې اراده د غزنـــوي ده
د مهجـــور د زړګـــي ســـره د محمـــود د زړهٔ ايـــازه
د پرېغـــــــل د ثـــــــوکې بـــــــازه

«««« »»»»

یؤ شعر

اے شـپونکیه د شـنو غرونو ستاشپېلۍ کښـې زنـدګي ده
اســـویلے پکښـــې غرېـــبي اســـوېلے ســـتا د زړګـــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پېغبمـــر د خوشـــحالي دې تـــا محنـــت د ے
د ژونـــدون باعـــث د نـــورو ســـتا همـــت د ے
د وطـــن پـــه خـــړو خـــاورو کښـــې لـــوبېږې
ستا مقـام پـه خـړو خـاورو کښـې اوچـت د ے
ا ے دهقانـــه د خـــوارو نـــه دې قربـــان شـــم

تـــهٔ د ژونـــد عـــېش و عشـــرت څـــه پېژنـــې
تـــــهٔ خـــــوب ارام د ســـــره نـــــهٔ پېژنـــــې
څـــه شـــے چـــې تـــهٔ ترتولـــو ښـــهٔ پېژنـــې
هغـــه ســـتا کـــار د ے هـــم یـــې تـــهٔ پېژنـــې
د دې څېـــرې بـــږه جـــامو نـــه دې قربـــان شـــم

چـې سـېراب دې پـرې فصـلونه د وطـن کـړل
چـــې پـــرې زیـــات د نعمتونـــه د وطـــن کـــړل
چـې سـېوا دې پـرې خوندونـه د وطـن کـړل
خـــړ پټـــي دې چـــې باغونـــه د وطـــن کـــړل
ســـتړیه وروره د خولـــو نـــه دې قربـــان شـــم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اې بهادره غیرتي پښتونه
اې ننګیالیه سرحدي پښتونه
اې د اسلام او د پښتو خاونده
چې یې شېدا په ازادي پښتونه

زړۀ خو مې غواړي چې دې وستایمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه ځوانه که د پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به ونۀ ژاړم

پښتونه ځوانه ځواني ښکلې لرې
چې خفه نۀ شې څو عېبونه هم شته
منم چې ژبه خو د پلار وایې تۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـــلار دې نـــور څـــو ميراثونـــه هـــم شـــته
د پـــلار شـــرې هـــم درتـــه پـــاتې خـــو ده
ګـــوره چـــې هلتـــه پتلونونـــه هـــم شـــته؟

پښـــتونه ځوانـــه ابـــدالي څـــوک ؤ
تاتـــه معلـــوم دے ننګيـــالے پښـــتون ؤ
څـــه لـــرې يـــاد شېرشـــاه ســـوري څـــوک ؤ
هـــو هـــو خبـــر يـــې بريـــالے پښـــتون ؤ
وروره خوشـــحال د اکـــوړي څـــوک ؤ
افـــرين پـــوی يـــې تـــور يـــالے پښـــتون ؤ
پښـــتونه ځوانـــه ګـــوره پـــړ نـــه شـــې تـــهٔ
د زمـــري زويـــه چـــې ګيـــدړ نـــهٔ شـــې تـــهٔ

ځـــان تـــه دنيـــا چـــې کـــوم حېرانـــه نـــهٔ کـــړي
دا بـــې همتـــه بـــه پښـــتون څنګـــه وي
خپلـــه لېلـــیٰ چـــې لـــه ســـر ګرانـــه نـــهٔ کـــړي
دا ســـې عاشـــق رښـــتيا مجنـــون څنګـــه وي
چـــې د غلـــيم خونـــه پـــرې ورانـــه نـــهٔ کـــړي
اثـــر د هســـې ځيګـــر خـــون څنګـــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې صـدقه خپـل زر لــه ځانــه نـۀ کـړي
دغــه قــارون دے بــل قــارون څنګــه وي

پښـــتونه ځوانـــه پـــی د مـــور يـــادوه
آ غېرتـــي شـــوده خـــو تـــا څښـــکلي دي
انجـــام يـــې څـــه شـــو هغـــه نـــور يـــادوه
کـــوم چـــې اوده لـــه دې دنيـــا تللـــي دي
تـــۀ د نيکـــانو هغـــه شـــور يـــادوه
چـــې لـــه دنيـــا پـــه شـــور د چـــا تللـــي دي
چـــا کـــړه ابـــاده غېـــر ابـــاده دنيـــا
خـــو هـــائے افســـوس چـــې نـــن د چـــا ده دنيـــا
زۀ چـــې شـــم ځـــوان نـــو ابيـــاري بـــه دې کـــړم
د پښـــتون خـــاورې دا لوظونـــه کـــؤم
کوشـــش بيـــا بيـــا د ابـــادۍ بـــه دې کـــړم
لـــوظ کـــؤم څـــو قســـمونه کـــؤم

د حيـــا دارو پـــه حيـــا مـــې قســـم
د وفـــادارو پـــه وفـــا مـــې قســـم
د عاشـــقانو پـــه ژړا مـــې قســـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسينانو په ادا مې قسم
د ځګو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نڅا مې قسم
د سروګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پربغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بيلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پيوندا مې قسم
په سياست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل بېګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دايمان په ولولا مې قسم

چې لا تر اوسه امزريان پکښې شته
چې لا تر اوسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تـر اوسـه مېږنيـان پکښـې شـته
چې لا تـر اوسـه تـور زنـان پکښـې شـته
دا پـه مـونږ ګرانـه لکـه ځـان خـاوره
زمـونږ د خپـل پښتونسـتان خـاوره

پـه دا قسـم کـه دروغـژن ومـه زۀ
پښـتونه ځوانـه بيـا بـه وژن ومـه زۀ
کـه پـه ريـا سـره غمجـن ومـه زۀ
بيـا بـه پـه خـوے خصـلت پمـن ومـه زۀ
اوس يـم حېـران کومـه قيصـه اولـيکم
زۀ سـتا صـفت کـه مرثيـه اولـيکم

«««««»»»»

يادګېرنـه دا نظـم مـا پـه کـال 1964م کښـې لـيکلے ؤ- چـې زۀ د اتـم جماعـت طالـب علـم ووم- دغـه څـه خـاص معيـاري نظـم خـو نـۀ دے خـو زۀ يـې بغيـر د څـه اصـلاح او کمـي بېشـي نقـل کـوم- پـه دې خيـال چـې لوسـتونکو تـه هـم د اتـم ټـولګي ډېـر هلـک شـاعر انـدازه اوشـي- او ماتـه هـم د خپلـې ډېـرې لـرې ماضي څه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـــؤ امريکـــي ؤ بـــل تـــه وېـــل چـــې فکـــر وړے يمـــه
قيصـــه جنجـــال تـــه ورځ پـــه ورځ د دې اولـــس ســـره ځـــي

مـــا وئيـــل چـــې دا پنجـــابے نـــۀ دے چـــې تېزونـــه کـــوي
پښـــتون ســـنګر تـــه چـــې ورځـــي نـــو د اودس ســـره ځـــي

«««»»»»

ســـوے زړګـــے يـــې چـــې لـــوګے کـــوي
هغـــه مـــين تـــل اســـويلے کـــوي

وختـــه ناتوانـــه بوډاګـــان څـــه کـــوې
تـــا ســـره منـــده بـــه ځلمے کـــوي

«««»»»»

پـــوے د ژونـــد نـــۀ پـــه بېګـــا نـــۀ پـــه ســـبا شـــوم
ان تـــر دې چـــې کـــم وبـــېش اوس د اويـــا شـــوم

د ځـــوانۍ ارمـــان ســـلګۍ وهـــي پـــه زړۀ کښـــې
د ځـــوانۍ ارمـــان کومـــه چـــې بـــوډا شـــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځــول د پــردو زوړونــو اســان کــار د ے
د زخمــي زوړونــو ملهــم پټــې مشــکل دي

راشــه دا کارونــه زده کـړه چــې ســړے شـې
ســـړيتوب د غوځـــو زړونـــو رغـــؤل دي

واڼه کال 1969م

«««««»»»»

بيلــوي ســره دوه ورونــه پــه بېګــا يــا پــه ســبا کښــې
عجيبــه غونــدې منظــر د ے پــه نقشــه د پښــتونخوا کښــې

دېــوال هســک د ے تــرې ديــدن تــه دغــړې هســکول ګــران دي
پــه ارمــان بــه يـؤ بــل ګــورو د ســپوږمۍ ښــکلې رڼــا کښــې

«««««»»»»

تــه پرونــۍ قيصــه هــم مــه ماتــه کــوه
خــو ځــار دې شــم وعــده هــم مــه مــاتوه

دې تــا پــه يــوه مســکاماتيږي ګلــه
ښــکليه زمــا توبــه هــم مــۀ مــاتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاست د پېچ و تاو په مینځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوریت د ناوې تره خفه دے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وینم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدلیږي

ګل چې کومه جامه واغوندې خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدلیږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چې تا وینم اشنا نو سوچ مې یوسي
څومره ښکلي دې د سترګو دا بانړه دي

تۀ خو یې زما په زړۀ کښې خو تۀ وایه
ښکلیه یاره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې هر خوا اړوم د چا په تمه
د زخمي زړګي زما نه درمان ورک دے

خو ارمان دے چا ته پته نشته خدایه
چې زما نه څومره ښکلے جانان ورک دے

«««««»»»»

اشنا دا څه عجب سړے یمه زهٔ
شومه جوت په عاشقانو کښې زهٔ

بیمار دې زهٔ یمه خو تا غواړم
د هسپتال په بیمارانو کښې زهٔ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

لیډرانو ته

مونږ ته لالچ د دولت مهٔ راکوئ
زمونږ دا خپله غریبي ښهٔ ده

خو مونږ له کاره په جلسو مهٔ باسئ
زمونږ دا خپله مزدوري ښهٔ ده

واېه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ،،هـو،، او ،،نـا،، وي د سـړي
هــم بېگــا هــم يــې سـبا وي د ســړي

تـش پـه ږيـره پـه بربتونـو هـم کـار نـۀ شـي
چـــې خويونـــه زنانـــه وي د ســـړي
وانه 1969م

«««« »»»»

يــۀ تربــور مــې پــه ،،تورمانــدې،، دا خبــره وکــړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـرې تللـي نـۀ وے

مــا ورتــه اووې چــې لا اوس هــم ډېــر راغلــي نــۀ يــو
وې يـې چـې کـوردې مرگـي ړنـگ کـړے چـې ښـاغلي نـه وے
ستمبر کال 2004م

«««« »»»»

څکـه نـه کسـي زمـا د سـترگو کسـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سـترگو کسـى

زمـا کسـي دې نـۀ کسـي د چـا کسـي
کـه مـې کسـي د اشـنا د سـترگو کسـي

مډل اسکول کرمه کال1964م جماعت هشتم

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې دې پــه زړۀ بانــدې داغونــه راکــړل
بيـــا دې رټلـــي خوابونـــه راکـــړل

غلــے ســړے يــم پــه خلــه نــۀ وايمــه
ګنـــې تـــا څـــومره تکليفونـــه راکـــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشـــق مـــې رښـــتونے د ے دعـــوىٰ کومـــه
کـــه ســـربدل د يـــؤ ديـــدار غـــواړي

خـــو دا قيصـــه خـــو راتـــه ګرانـــه شـــوه اوس
چـــې د خـــان لـــور ده مـــوټر کـــار غـــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــه شـــان نـــۀ کـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه اونـــۀ وائـــي ګـــوره

د ترلـــي مـــې د کمځـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســـتا دا ښـــکته للېـــدلي برېـــت تربـــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــــنا چـــې نـــۀ منـــې زمـــا خبـــرې
ښـــۀ ده نـــو خوښـــې مـــې دي ســـتا خبـــرې

خـــدا ایږګو اشـــنا چـــې څـــه خبـــره خـــو ده
چـــا درتـــه کـــړې دي نـــن بیـــا خبـــرې

«««««»»»»

هـــیڅ یـــې هـــم قـــدر د جمهـــور نـــۀ کـــوي
مســـتر بهټـــو د کرســـۍ وېـــش غـــواړي

د جمهـــوري ګټـــې امیـــد یـــې نشـــته
ځکـــه مجیـــب اوس بنګلـــه دېـــش غـــواړي

«««««»»»»

سیاســـت پـــه عاشـــقۍ کښـــې هـــم شـــروع شـــو
مســـاوي تقســـیم د ښـــکلیو هـــم پکـــار دے

څـــوک ســـاړه ســـاړه اهونـــه کـــوي بیـــا هـــم؛
یـــؤ نـــیم کـــس د ټولـــو ښـــکلیو جـــاګیر دار شـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځـې مــې تــل پــه زړۀ کښــې څــه غــوارې
هـــن اشـــنا در واخلـــه زړۀ کـــه زړۀ غـــوارې

دا بـــه لـــه مـــا هېڅکلـــه پـــوره نـــۀ شـــي
تـــۀ تنکـــي زلمـــي پـــه وينـــو ســـره غـــوارې

«««««»»»»

پـلار تـه دې وايـه چـې انکـار اونکـړي
پښـــتون زلمـــے يمـــه زۀ مـــړي کـــؤم

خـو زۀ هغـه پښـتون هـم نـۀ يمـه چـې؛
پـــه ســـرو منګلـــو پـــه تـــا پـــړي کـــوم

«««««»»»»

چـې پښـتونخوا پـه وينـو رنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ ليکـل
کوڅـه کوڅـه کښـې مېلـه ړنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ ليکـل

مـــا وې دڅـــان ســـره بـــه تولـــه پښـــتونخوا ژړوم
خـو دقلـم څوکـه مـې زنـګ شـوه مـا څـه اونـۀ ليکـل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــــونږ خبــــره بـــه وي بلــــه بلــــه
خــو تــرې دنيــا جــوړوي بلــه بلــه

زمــا يــوه بــس ده هغــه نــور دي اشــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

مــا ورتــه وېــل چــې ښــۀ د کــار خلــق دي
د ښــــۀ کـــــردار د ښـــــۀ ګفتــــــار خلــــق دي

جانــان مــې رو غونــدې پــه غــوږ کښــې اووې
,,دا شـــاعران هــم ښـــۀ وزګـــار خلــق دي، ،

«««««»»»»

مـــــدام د ننـــــګ او دغيـــــرت خبـــــرې
او د خپـــــل ملـــــک او د ملــــت خبـــــرې

خلــق دې خپــر د ے هرڅــه هرڅــه وائــې
مـــــونږ بـــــه کــــوو د محبـــــت خبـــــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حـــد راکـــوه راتـــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بـــر ښـــۀ مـــې پېژنـــې شـــرطونه مـــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښـکلیه سـبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لېـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې یـــاره ژنکـــدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووینـــې د پښـــو دلبـــره
ابلـې پښـې سـتا د کـور پـه خـوا کښـې ګرځېـدلے یمـه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه رنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې یمـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غیرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غېږي په شرمونو

د ترلې مې حیاداري کمځی ښې دي
که تربور مې څو نازیږي په بربتونو

وانه کال 1969م

«««««»»»»

د دنیا په هر یؤ ښکلي ځیز مین یم
زۀ په حُسن مین یم په خلقو نۀ

هر څښتن د تورو سترګو زما یار دے
زۀ په وارو مین یمه په یؤ نۀ

«««««»»»»

ترینه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاریخ ویاړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطـــن غریبـــه پېژنـــې څـــه؟
ســـترګې ســـره دې د محنـــت ټېټـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وینـــو زوو
غریبـــه ســـتا دښـــمنې دا خپټـــې دي

«««««»»»»

څـوک غمجــن دي چــې ببګــا لــه بــه زۀ څــه خــورم
د چــا نــه خوښــېږي دا چــې بــه څــه څــه خــورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څـــوک خفـــا چـــې بـــه ډوډۍ او کـــه وابـــه خـــورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»
بـس کښـې چـې مړ شي پنجـابے نـو ورکـړې لـس لکـه تـه
ځکـه چـې دا دے پنجـابے او پنجـابي هـم قیمتـي دے

چـې پـرې زاړه کوټـه راپرېـوځي او پښــتون مـړ شـي
نـو پنځـه لکـه دي ډېـرې پښـتون کـم قیمتـي دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه کـور چـې اووځـي پښـتنه بـې پـردې
جـامې يـې هـم وي دا سـې سـپکې غونـدې

چاتـــه بـــه ښـــکلې لکـــه حـــوره ښـــکاري
خـــو ماتـــه ښـــکاري د شيشـــکې* غونـــدې

*شيشکه مسيد و کښې نخرې ته وائي-

«««««»»»»

سـړي تـول پـه نـوم سـړي دي خـو ښـاغلي دي تـول چرتـه
دا ازلـــي برخـــه رســـي يـــؤ نـــيم بختـــور تـــه

لرپښـتون کـه سـترګې پټـې کـړې چـې خبـردے زهٔ خـوبچ يـم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـيږي پيښـــور تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشلې ځوونې زیره پګړی دې په سر
داسې کشېږي لکه وليژ دې چې
په دوا کې جينګ د منې زيړې ګېدی

«««««»»»»

زۀ تا په خوب کښې تۀ ما خوب کښې وينې
چې زۀ ځان خوب کښې تۀ ځان خوب کښې وينې
راشه بدل کړو چې خوبونه سره

«««««»»»»

دا بېر سر ځيرې ګرېوان يې ولې ؟
ما وې چې دا لېونے ستا مينې کړم
اشنا مې وېل چې دهشت ګرد ليده شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې زۀ او تـــۀ یـــؤ ځـــا ے شـــو ســـره
نـــو خیـــال کـــوه چـــې بـــد باطنـــه رقیـــب
پـــام کـــوه ســـرجیکل ســـټرایيک اونـــۀ کـــړي

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وئیـــل چـــې دومـــره ښـــکلے یـــې تـــۀ
چـــې ســـتا پـــه شـــان بـــه پـــه جهـــان کښـــې نـــۀ وي
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې چاپلوســـي مـــۀ کـــوه

«««««»»»»

ختم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library